

Historia

Opis arkuszy egzaminacyjnych

Arkusze egzaminacyjne z historii zostały opracowane na dwóch poziomach:

- podstawowym – *Arkusz* (MHI-P1_1P-122)
- rozszerzonym – *Arkusz* (MHI-R1_1P-122)

Arkusz z poziomu podstawowego zawierał 33 zadania sprawdzające wiedzę i umiejętności z trzech obszarów wymagań egzaminacyjnych. Różne typy zadań zamkniętych (maksymalnie 41 pkt) i otwartych (maksymalnie 59 pkt), badających znajomość historii Polski i powszechnej, pozwalały zdającym na zaprezentowanie pełnego spektrum swojej wiedzy historycznej oraz umiejętności. W poszczególnych zadaniach uwzględniono historię: polityczną, społeczno – gospodarczą oraz historię kultury. Zadania osadzono we wszystkich epokach historycznych: starożytności, średniowieczu, nowożytności, XIX w. oraz XX w. Poprawne rozwiązanie zadań umożliwiało zdobycie maksymalnie 100 pkt. Egzamin trwał 120 minut.

Arkusz z poziomu rozszerzonego zawierał 25 zadań, zdający mógł uzyskać maksymalnie 50 punktów, egzamin trwał 180 minut. Standardowy zestaw zadań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego składał się z trzech części. Część pierwsza składała się z testu sprawdzającego wiadomości i umiejętności ustalone w standardach wymagań egzaminacyjnych z historii dla poziomu rozszerzonego. Zadania otwarte i zamknięte różnego typu obejmowały historię Polski i historię powszechną.

Za poprawne rozwiązanie 15 zadań zdający mógł otrzymać 20 punktów; odpowiednio:

- za poprawne rozwiązanie zadań sprawdzających znajomość faktografii i terminologii historycznej – 4 punkty,
- za poprawne rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność stosowania faktografii i terminologii historycznej do wyjaśnienia procesów historycznych – 11 punktów,
- za poprawne rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność przedstawiania i oceniania wydarzeń historycznych – 5 punktów.

Poszczególne zadania w tej części uwzględniały – zgodnie z podstawą programową – historię polityczną, historię społeczno-gospodarczą oraz historię kultury we wszystkich epokach historycznych od starożytności poprzez średniowiecze, czasy nowożytne, wiek XIX po drugą połowę XX wieku.

Część druga i część trzecia zostały zatytułowane *Wielcy ludzie w historii ...* Zdający wykonywali polecenia do zamieszczonych w standardowym zestawie egzaminacyjnym źródeł wiedzy historycznej i pisali wypracowanie na jeden z dwóch zaproponowanych tematów.

W części drugiej uczniowie rozwiązywali 10 zadań związanych z analizą źródeł. Zadania skonstruowano do fragmentów różnorodnych źródeł pisanych oraz do źródła ikonograficznego. Wiedza i umiejętności ze średniowiecza były sprawdzane 3 zadaniami, z nowożytności również 3 zadaniami, natomiast 4 pozostałe odnosiły się do XIX w. Jedno spośród tych zadań odwoływało się do wiedzy pozaźródłowej. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań w części drugiej zdający mógł uzyskać 10 punktów.

W części trzeciej standardowego zestawu zadań egzaminacyjnych zdający pisali wypracowanie. W temacie I należało udzielić odpowiedzi na postawione pytanie: Żądny władzy wódz czy dalekowzroczny polityk? oraz przedstawić i ocenić rolę, jaką odegrał Aleksander Wielki w dziejach starożytnego świata. Natomiast w temacie II należało przedstawić dwie drogi do niepodległości oraz przedstawić i ocenić zasługi Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego dla odzyskania wolności przez Polskę.

Zaproponowane tematy wpisywały się w główne zagadnienie części drugiej i trzeciej standardowego zestawu zadań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego oraz poruszały

problemy z innych epok historycznych niż zamieszczone materiały źródłowe. Za poprawne wypracowanie zdający mógł otrzymać 20 punktów.

Wszystkie zadania w części drugiej i trzeciej standardowego zestawu egzaminacyjnego sprawdzały wiadomości i umiejętności opisane w standardach dla poziomu rozszerzonego.

Analiza jakościowa

Poziom podstawowy

Zadanie 1. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenia.

[w:] Herodot, *Dzieje*, Wrocław 2005, s. 178–181.

A. Uzupełnij zdanie.

Okres panowania władcy wymienionego w tekście jest zawarty w przedziale czasu oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

B. Podaj nazwę typu monarchii starożytnej, której dotyczy tekst.

C. Określ przeznaczenie budowli opisanej w tekście.

Sprawdzane umiejętności

W części A zadanie sprawdza umiejętność usytuowania w czasie opisanych w tekście wydarzeń (II 1). W części B zdający powinien wykazać się znajomością typów monarchii w starożytności (I 2). Natomiast w części C wymagano umiejętności rozpoznania budowli opisanej w tekście i wyjaśnienia celu jej wzniesienia (II 5).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,62	0,63	0,62	0,59

Poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

Poprawna odpowiedź:
(numerem) 1

1 p. – za poprawne uzupełnienie zdania.

B. (0–1)

monarchia despotyczna

1 p. – za podanie nazwy typu monarchii.

C. (0–1)

Przykłady poprawnych odpowiedzi:

- Budowla opisana w tekście była grobowcem władcy Egiptu.
- Budowla miała być miejscem pochówku faraona.

1 p. – za określenie przeznaczenia budowli.

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Większość z nich poprawnie usytuowała w czasie opisane w tekście wydarzenia oraz określiła przeznaczenie budowli opisanej w tekście. Natomiast maturzyści mieli problemy z poprawnym nazwaniem typu monarchii starożytnej opisanej w tekście. Wśród błędnych odpowiedzi znalazły się te, w których najczęściej podawano typ monarchii *absolutnej*, *dziedzicznej*, a nawet *stanowej*. Można przypuszczać, że błędne odpowiedzi wynikają zarówno z braku wiedzy dotyczącej pojęć historycznych, jak i opanowania umiejętności czytania ze zrozumieniem w stopniu mało zadawalającym.

Zadanie 2. (2 pkt)**Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenia.**Źródło: Herodot, *Dzieje*, Wrocław 2005, s. 94–97.**A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.**

Starożytne miasto opisane w tekście to

1. Memfis.
2. Jerozolima.
3. Babilon.
4. Aleksandria.

B. Podaj przykład wpływu warunków naturalnych na rozwój miasta opisanego w tekście.**Sprawdzane umiejętności**

Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdającego wymagano rozpoznania starożytnego miasta oraz wyjaśnienia problemu sformułowanego w poleceniu.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,63	0,64	0,79	0,59

Poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–1)**

3. Babilon

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.**B. (0–1)**

Przykłady poprawnych odpowiedzi:

- Wykorzystywano miejscowy surowiec – glinę do sporządzania cegieł (jako materiał budulcowy).
- Miasto zlokalizowano nad rzeką, która była źródłem wody i szlakiem komunikacyjnym (handlowym).

1 p. – za podanie jednego przykładu wpływu warunków naturalnych na rozwój miasta.**Komentarz:**

Zdający nie mieli problemu z poprawnym rozpoznaniem starożytnego miasta. Natomiast pojawiły się trudności z rozwiązaniem części B zadania, wynikające z niezrozumienia polecenia, zgodnie z którym przykład wpływu warunków naturalnych na rozwój miasta należało podać tylko na podstawie tekstu źródłowego.

Zadanie 3. (3 pkt)**Na podstawie tekstów źródłowych wykonaj polecenie.**

[w:] S. Sprawski, G. Chomicki, *Starożytność. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 1999, s. 115, 165, 249–250.

Rozpoznaj postaci, o których śmierci informują źródła. Odpowiedzi wpisz we właściwe rubryki tabeli.**Sprawdzane umiejętności**

Zdający powinien rozpoznać postaci, o których traktują teksty źródłowe. Zadanie sprawdza umiejętność uogólniania informacji zawartych w tekście.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,64	0,65	0,67	0,60

Poprawny zapis rozwiązania:

1. Leonidas
2. Aleksander (Wielki, Macedoński)
3. Spartakus

3 p. – za rozpoznanie trzech postaci.

1 p. – za każdą poprawną odpowiedź.

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się umiarkowanie trudne. Najczęściej poprawnie identyfikowano postać Aleksandra. Natomiast błędnie rozpoznawano Spartakusa, którego nazwano np. *Hannibalem* czy *Herkulesem*. Popelnione błędy mogą wskazywać na słabą znajomość historii starożytnej.

Zadanie 4. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] Plutarch z Cheronei, *Żywoty sławnych mężów*, t. II, Wrocław 2004, s. 632–633.

1. Podaj nazwę nowego kalendarza, o którym mowa w tekście.

2. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Reformator kalendarza, o którym mowa w tekście, był

1. cesarzem.
2. dyktatorem.
3. królem.
4. papieżem.

3. W którym z wymienionych państw kalendarz ten obowiązywał jeszcze na początku XX wieku? Podkreśl nazwę tego państwa.

1. Królestwo Włoch
2. Cesarstwo Niemieckie
3. Cesarstwo Rosyjskie
4. Republika Francuska

Sprawdzane umiejętności

W części A zadania zdający powinien uogólnić informacje zawarte w tekście (II 5). Natomiast w części B i C wykazać się znajomością faktów historycznych, dotyczących dziejów starożytnego Rzymu (I 6) i historii Rosji początku XX wieku (I 8).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,42	0,44	0,24	0,35

Poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

kalendarz juliański

1 p. – za podanie poprawnej nazwy kalendarza, o którym mowa w tekście.

B. (0–1)

2. dyktatorem

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

C. (0–1)

3. Cesarstwo Rosyjskie

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

Komentarz:

Bardzo trudna dla zdających okazała się część B. Zdający najczęściej błędnie wskazywali odpowiedź *cesarz*, ponieważ nie pamiętają nazw urzędów pełnionych przez Gajusza Juliusza Cezara. Część maturzystów miała również problem z podaniem nazwy kalendarza (błędnie podawano np. *gregoriański*) oraz wskazaniem państwa, w którym kalendarz obowiązywał jeszcze na początku XX w. (wśród najczęściej występujących błędnych odpowiedzi np. *Republika Francuska*). Niepoprawne odpowiedzi mogą świadczyć o braku wiedzy z zakresu historii powszechnej.

Zadanie 5. (2 pkt)

Na podstawie mapy i własnej wiedzy rozstrzygnij, które spośród zdań podanych w tabeli są fałszywe. Wpisz obok tych zdań słowo *fałsz*.

1. Gdy Rzym był republiką, starożytne Ateny zostały włączone w jego granice.
2. Zasięg podbojów rzymskich na Wschodzie pokrywał się ze wschodnimi granicami państwa Aleksandra Wielkiego w chwili jego śmierci.
3. Dacja była prowincją rzymską zdobytą w okresie cesarstwa.
4. Wał Hadriana bronił północnej granicy najstarszej prowincji rzymskiej.

[w:] M. Jaczynowska, D. Musiał, M. Stępień, *Historia starożytna*, Warszawa 2004, s. 519.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność krytycznej analizy treści mapy, wymaga od zdających oceny prawdziwości sformułowanych zdań dotyczących treści mapy (III 2 P).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,73	0,73	0,57	0,74

Poprawny zapis rozwiązania:

Zdania 2 i 4 są fałszywe.

2 p. – za wskazanie dwóch zdań fałszywych.

1 p. – za wskazanie jednego zdania fałszywego.

Uwaga: Jeśli zdający 4 razy wpisał do tabeli odpowiedź *fałsz*, to nie otrzymał punktu. Jeśli zdający 3 razy wpisał do tabeli odpowiedź *fałsz*, w tym dwie odpowiedzi są właściwe, to otrzymał 1 punkt. Jeśli zdający 3 razy wpisał do tabeli odpowiedź *fałsz*, w tym jedną właściwą, to nie otrzymał punktu.

Komentarz:

Zdający poprawnie wskazywali jedno z wymaganych zdań fałszywych, oznaczone nr 2. Natomiast mieli problem z identyfikacją drugiego zdania zawierającego fałszywe informacje. Zdaniem części maturzystów informacja dotycząca *zdobycia Dacji przez Rzym w okresie cesarstwa* była fałszywa. Popołniony błąd wynikał zapewne z niewłaściwej identyfikacji okresu opisanego w legendzie. Brak umiejętności porównywania i wyciągania wniosków miał decydujący wpływ na niepoprawne odpowiedzi.

Zadanie 6. (2 pkt)

Spośród wymienionych wydarzeń wybierz chronologicznie pierwsze i oznacz je literą A oraz chronologicznie ostatnie i oznacz je literą B.

Budowa świątyni Salomona w Jerozolimie

Działalność Buddy w Indiach

Działalność Konfucjusza w Chinach

Wynalezienie pisma przez Sumerów

Budowa Partenonu w Atenach

Wydanie edyktu mediolańskiego

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinien wykazać się umiejętnością z II obszaru standardów (chronologiczne porządkowanie wydarzeń).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,84	0,85	0,79	0,79

Poprawny zapis rozwiązania:

Korzystanie z informacji Uporządkowanie chronologiczne wydarzeń historycznych ze starożytności (II 1)

Poprawna odpowiedź:

Wynalezienie pisma przez Sumerów – A

Wydanie edyktu mediolańskiego – B

2 p. – za wskazanie dwóch wydarzeń wg podanego kryterium.

1 p. – za każdą poprawną odpowiedź.

Komentarz:

Zdający poprawnie identyfikowali wydarzenie chronologicznie pierwsze. Jeżeli pojawiały się błędne odpowiedzi, to dotyczyły one właściwego wskazania drugiego wydarzenia.

Zadanie 7. (5 pkt)

Na podstawie tekstów źródłowych i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] Cz. Nanke, *Wypisy do nauki historii średniowiecznej*, Lwów-Warszawa 1925, s. 10–11.

[w:] *Kronika Thietmara*, t. 1, Wrocław 2004, s. 171–172.

A. Uzupełnij tabelę, wpisując w odpowiednie rubryki właściwe informacje.

B. Kronikarze przedstawili okoliczności przyjęcia chrztu przez dwóch władców. Określ, na czym polega podobieństwo okoliczności przyjęcia chrztu przez tych władców.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie wymagało od zdającego umiejętności usytuowania w czasie i w przestrzeni opisanych w tekstach wydarzeń (II 1) oraz porównania wydarzeń zaprezentowanych w źródłach (III 1).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,66			
Czynności/kryteria/poziomy	0,67	0,54	0,58

Poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–4)**

Źródło 1. Państwo Franków (Merowingów), V stulecie

Źródło 2. Państwo Polan (Piastów), X stulecie

4 p. – za podanie nazw dwóch państw i poprawne określenie czasu (stulecia), w którym władcy wskazanych państw przyjęli chrzest.

1 p. – za każdą informację.

B. (0–1)

W obu kronikach podkreślono rolę kobiet – małżonek książąt – w nakłonieniu władców do przyjęcia chrześcijaństwa.

1 p. – za poprawne określenie podobieństwa okoliczności przyjęcia chrztu w obu państwach.

Komentarz:

Zdający mieli problem z zastosowaniem poprawnej terminologii historycznej dotyczącej wymaganych nazw państw. Maturzyści bardzo często podawali daty roczne wydarzeń, lecz przypisywali je do niewłaściwego stulecia, stąd wniosek, że mają problem z poprawnym przyporządkowywaniem wydarzeń do wieku/stulecia. Wśród najczęściej pojawiających się błędnych odpowiedzi była *Francja*, chociaż w V stuleciu to państwo jeszcze nie istniało. Zdecydowanie łatwiejsza dla zdających okazała się część B. zadania, w której oczekiwano od zdających wskazania podobieństw dotyczących okoliczności przyjęcia chrztu w obu państwach. Zdecydowana większość zdających udzieliła poprawnych odpowiedzi. Błędne odpowiedzi polegały na stwierdzeniu, że okoliczności były podobne, bez wyjaśnienia, na czym to podobieństwo polegało.

Zadanie 8. (1 pkt)**Podkreśl właściwy tytuł mapy.**[w:] *Atlas historyczny świata*, Wrocław 1986, s. 30.

1. Półwysep Apeniński w połowie II w.
2. Półwysep Apeniński w połowie IV w.
3. Półwysep Apeniński w połowie VII w.
4. Półwysep Apeniński w połowie IX w.

Sprawdzane umiejętności

Od zdających wymagano umiejętności usytuowania w czasie faktów dotyczących Półwyspu Apenińskiego (II 1)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,49	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,49	0,43	0,45

Poprawny zapis rozwiązania:

3. Półwysep Apeniński w połowie VII w.

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

Komentarz:

Zadanie okazało się umiarkowanie trudne. Błędne wskazania najczęściej dotyczyły *Półwyspu Apenińskiego w połowie IV w.* Niepoprawne odpowiedzi zdających wynikały z braku wiedzy na temat Longobardów, którzy pojawili się w Italii dopiero w VI w., zajmując następnie Półwysep Apeniński.

Zadanie 9. (6 pkt)**Na podstawie źródeł i własnej wiedzy wykonaj polecenia.**Na podstawie: *Dynastie Europy*, pod red. A. Mączaka, Wrocław 2003, s. 345–346.J. E. Morby, *Dynastie świata*, Kraków 1998, s. 258–259.[w:] *By czas nie zaćmił i niepamięć. Wybór kronik średniowiecznych*, Warszawa 1975, s. 111.

- A. Rozpoznaj króla, który zmarł w roku podanym w źródle 2.**
- B. Podaj imię pochodzącej z dynastii Piastów żony króla, rozpoznanego przez Ciebie w poleceniu A.**
- C. Czy na przedstawioną w kronice opinię o władcy Polski i Czech mogło mieć wpływ to, kim był jej autor? Swoj sąd uzasadnij.**
- D. Wyjaśnij, dlaczego książę Władysław – jak twierdzi autor źródła 2. – musiał opuścić kraj.**
- E. Podaj dwa małżeństwa, których zawarcie świadczy o związkach politycznych Polski i Czech w drugiej połowie XI w. W wykropkowanych miejscach wpisz imiona obojga małżonków.**

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinni się wykazać następującymi umiejętnościami: odczytaniem informacji ze źródeł (II 7), sformułowaniem i uzasadnieniem oceny (III 2, III 3) oraz uzasadnieniem tezy postawionej przez kronikarza (III 3).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,70	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,72	0,57	0,60

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–1)**

Wacław II

1 p. – za rozpoznanie władcy.**B. (0–1)**

Ryksa

1 p. – za podanie imienia żony Wacława II**C. (0–1)**

– Tak – na ocenę władcy miało wpływ to, że autor kroniki był osobą duchowną. W tekście kroniki podkreślono zasługi władcy dla Kościoła.

– Tak, na ocenę Wacława II miało wpływ to, że autorem kroniki był opat klasztoru. Autora kroniki interesował stosunek władcy do Kościoła.

1 p. – za prawidłową ocenę z uzasadnieniem.

Uwaga: Jeśli zdający podał złą ocenę lub jej nie podał, to nie otrzymał punktu.

D. (0–1)

– Książę Władysław opuścił Polskę, gdyż przegrał walkę o tron z Wacławem II.

– Władysław Łokietek został zmuszony do wyjazdu z kraju, gdyż Wacław II obawiał się podjęcia przez niego wrogich działań.

1 p. – za prawidłowe uzasadnienie**E. (0–2)**

Świętosława i Wratysław II

Judyta i Władysław Herman

2 p. – za wskazanie dwóch małżeństw (imion obojga małżonków w każdym małżeństwie).**1 p.** – za wskazanie jednego małżeństwa.

Komentarz:

Zdający nie mieli problemu z rozpoznaniem króla i jego żony (część A i B) oraz wskazaniem małżeństw wymaganych w poleceniu E. Najtrudniejsza dla zdających okazała się część D. zadania. Maturzyści udzielali różnych niepoprawnych odpowiedzi np. *Władca z tekstu nie lubił Władysława i nie pozwolił na pozostanie w kraju. Władysław zabił biskupa i musiał opuścić kraj, bo inny bogobojny władca tego sobie życzył.* (prawdopodobnie zdający mylili Władysława z Bolesławem Śmiałym, co dowodzi nieznajomości tego okresu historycznego).

Zadanie 10. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując władców Polski, za panowania których doszło do wymienionych wydarzeń. Władców wybierz spośród podanych.

Bolesław Chrobry, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały, Władysław Herman, Kazimierz Wielki, Władysław Jagiełło

Wydarzenia

1. Powstanie arcybiskupstwa gnieźnieńskiego
2. Śmierć biskupa Stanisława ze Szczepanowa
3. Utworzenie Akademii Krakowskiej
4. Wystąpienie Pawła Włodkowica na soborze w Konstancji

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdzało umiejętność usytuowania w czasie wydarzeń z dziejów Polski (II 1).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,64	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,66	0,39	0,54

Poprawny zapis rozwiązania:

1. Bolesław Chrobry
2. Bolesław Śmiały
3. Kazimierz Wielki
4. Władysław Jagiełło

4 p. – za poprawne przyporządkowanie władców do czterech wydarzeń.

1 p. – za każde poprawne przyporządkowanie.

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się umiarkowanie trudne. Maturzyści błędnie do podanego wydarzenia dotyczącego śmierci biskupa Stanisława przypisywali Władysława Hermana. Natomiast wystąpienie Pawła Włodkowica błędnie łączono z okresem panowania Kazimierza Odnowiciela. Popęlniane błędy wynikają zapewne ze słabej znajomości średniowiecznych wydarzeń dotyczących Polski.

Zadanie 11. (3 pkt)

Na podstawie fragmentu *Kroniki Galla Anonima* – tekstu pieśni śpiewanej przez rycerzy Henryka V – wykonaj polecenia.

[w:] Gall Anonim, *Kronika polska*, Wrocław 2003, s. 137–138.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

W tekście pieśni jest mowa o

1. Bolesławie Chrobrym.
2. Bolesławie Śmiałym.
3. Bolesławie Krzywoustym.
4. Bolesławie Wstydliwym.

B. Wymień dwie przyczyny klęski wojsk Henryka V podane w tekście pieśni.**Sprawdzane umiejętności**

Zadanie sprawdza umiejętności zapisane w II obszarze standardów. Od maturzystów wymagano uogólnienia informacji z tekstu pieśni (II 5) oraz wskazania przyczyn wydarzenia (II 2).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,55	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,57	0,38	0,47

Poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–1)**

3. Bolesławie Krzywoustym

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

B. (0–2)

- kara (boża) za atakowanie chrześcijan,
- męstwo obrońców (obrona własnego terytorium powodowała większą determinację obrońców niż atakujących)
- wyczerpanie walką,
- przeciwnicy Henryka zostali nagrodzeni za walkę z poganami.

2 p. – za podanie dwóch przyczyn klęski.

1 p. – za podanie jednej przyczyny klęski.

Komentarz:

Zdający na ogół poprawnie podawali przyczyny klęski wojsk Henryka V. Największe trudności dotyczyły części A zadania, która dla zdających okazała się trudna. Spośród czterech Bolesławów mieli wybrać właściwego. Najczęściej błędnie wskazywali postać *Bolesława Śmiałego* oraz *Bolesława Chrobrego*. Błędne odpowiedzi jednoznacznie wskazują na słabą znajomość dziejów państwa polskiego, a szczególnie wydarzeń związanych z polityką władców z dynastii Piastów.

Zadanie 12. (5 pkt)

Na podstawie fragmentów monografii historycznej i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] S. Runciman,, Warszawa 1994, s. 10–11.

A. Podaj wydarzenie, którego dotyczą oba teksty.

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Wydarzenie to miało miejsce po

1. wyprawie Marco Polo do Chin.
2. odkryciu Ameryki przez Krzysztofa Kolumba.
3. odkryciu drogi do Indii przez Vasco da Gamę.
4. wyprawie Ferdynanda Magellana dookoła świata.

C. Wyjaśnij znaczenie tego wydarzenia w periodyzacji dziejów.

D. Uzupełnij zdania, podając nazwy państw.

1. Fragment 1. przedstawia skutki wydarzenia dla mieszkańców.
2. Fragment 2. przedstawia skutki wydarzenia dla mieszkańców.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie wpisuje się w II i III obszar standardów. Wymagało od zdających uogólnienia informacji z tekstów (II 5), usytuowania wydarzenia w czasie (II 1), wyjaśnienia znaczenia wydarzenia w historii (III 2) oraz odczytania i uogólnienia informacji z tekstów (II 5).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,41	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,43	0,14	0,35

Poprawny zapis rozwiązania/Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1a)

Zajęcie Konstantynopola przez Turków (upadek Konstantynopola)

1 p. – za rozpoznanie wydarzenia, którego dotyczą teksty.

B. (0–1)

1. wyprawie Marco Polo do Chin

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

C. (0–1)

Wydarzenie to jest momentem przełomowym (jedną z cezur) oddzielającym średniowiecze od epoki nowożytnej.

1 p. – za wyjaśnienie znaczenia wydarzenia w periodyzacji dziejów.

D. (0–2)

1. Turcji (Imperium Osmańskiego)

2. Cesarstwa Bizantyjskiego (Bizancjum)

2 p. – za podanie nazw dwóch państw.

1 p. – za podanie nazwy jednego państwa.

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się trudne. Tegoroczni maturzyści mieli problem z poprawnym usytuowaniem wydarzenia w czasie. Wśród błędnych odpowiedzi najczęściej pojawiała się wskazanie, że miało ono miejsce po *odkryciu Ameryki przez Krzysztofa Kolumba* lub *wyprawie Ferdynanda Magellana dookoła świata*. Największe trudności mieli zdający z poprawnym wyjaśnieniem znaczenia tego wydarzenia w periodyzacji dziejów. Zazwyczaj odnosili się do treści źródła i błędnie wskazywali upadek miasta, cesarza czy też cywilizacji. Niepoprawne odpowiedzi mogą dowodzić, że zdający nie rozumieli treści polecenia, zatem możemy wnioskować, że nie znają terminów historycznych, np. *periodyzacja*. Oczekiwana w części D identyfikacja państw wymagała umiejętności zrozumienia zawartych w tekście informacji i uogólnienia. Tymczasem z popełnionych błędów (np. *Rzym, Imperium Rzymskie*,

Persja, a nawet Arabowie, czy też państwo Aleksandra Wielkiego) wynika, że zdający mają poważne problemy z chronologią wydarzeń, nie potrafią rozpoznać przynależności wydarzenia do epoki. Jedynie część A okazała się dla maturzystów umiarkowanie trudna i na ogół zdający poprawnie identyfikowali wydarzenie.

Zadanie 13. (3 pkt)

Na podstawie fotografii przedstawiających stalle* i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

A. Przyporządkuj stalom nazwy odpowiednich stylów w sztuce. Wybierz je spośród podanych i wpisz pod fotografiami.

romanizm, gotyk, renesans, barok

[w:] T. Chrzanowski, Z. Żygulski jun., Polska. Skarby wieków, Kraków 2001, s. 116; fotografia ze zbiorów
Autora.

B. Podaj nazwę stylu w sztuce, którego powstanie i rozwój były związane z kontrreformacją. Nazwę wybierz spośród podanych w poleceniu A.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności zawarte w I i II obszarze standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano rozpoznania cech charakterystycznych stylów w sztuce (II 6) oraz znajomości stylów w sztuce epoki nowożytnej (I 7).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,61	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,63	0,52	0,52

Poprawny zapis rozwiązania/Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–2)

1. gotyk

2. barok

2 p. – za poprawne przyporządkowanie nazw stylów do dwóch zabytków.

1 p. – za każde poprawne przyporządkowanie.

B. (0–1)

barok

1 p. – za wybranie nazwy stylu związanego z kontrreformacją

Komentarz:

Zdający częściej poprawnie przyporządkowywali style architektoniczne do zaprezentowanych obiektów. Natomiast błędne odpowiedzi w części B, wymagającej podania nazwy stylu architektonicznego, świadczą o nieznaności stylu związanego z kontrreformacją. Najczęściej pojawiającą się błędną odpowiedzią był *renesans*.

Zadanie 14. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] T. Morus*, *Utopia*, Warszawa 1954, s. 89.

- A. Podaj, stosowaną w historiografii, nazwę opisanego w tekście sposobu gromadzenia ziemi w rękach feudałów.
- B. Oceń stosunek autora tekstu do sposobów pozyskiwania nowych terenów przez feudałów. Odpowiedź uzasadnij.
- C. Wyjaśnij przyczynę przemian ekonomicznych w rolnictwie angielskim, o której pisze autor tekstu.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie wpisuje się zarówno w II, jak i III obszar standardów. Od zdających wymagano następujących umiejętności: uogólnienia informacji z tekstu – podania terminu historycznego (II 5), sformułowania i uzasadnienia oceny (III 2, III 3) oraz wyjaśnienia przyczyny zjawiska opisanego w tekście (II 2).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,39	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,41	0,24	0,30

Poprawny zapis rozwiązania/Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–1)**

grodzenie (ogradzanie)

1 p. – za podanie terminu historycznego.

B. (0–1)

– Autor negatywnie ocenia postępowanie feudałów angielskich. Autor podkreśla, że feudałowie posługują się nieuczciwymi metodami.

– Autor negatywnie ocenia sposoby pozyskiwania ziemi przez feudałów. Podkreśla, że są okrutni, chciwi.

1 p. – za prawidłową ocenę i poprawne uzasadnienie.

0 p. – za uzasadnienie bez dokonania właściwej oceny.

C. (0–1)

– Większa opłacalność hodowli owiec niż uprawy zbóż.

– Aktywizacja ekonomiczna feudałów angielskich w wyniku przemian kapitalistycznych w gospodarce.

1 p. – za wyjaśnienie przyczyny przemian, o których pisze autor tekstu.

Komentarz:

Tylko część B zadania okazała się łatwa. Natomiast część C trudna, zaś część A bardzo trudna. U podstaw problemów maturzystów znalazła się nieznajomość terminów historycznych oraz niezrozumienie tekstu źródłowego. Wymagana odpowiedź *ogrodzanie* była błędnie zastępowana przez zdających różnymi pojęciami np. *pańszczyzna*, *folwark* czy *lenno*. Próba wyjaśnienia przyczyny przemian ekonomicznych w Anglii skończyła się dla większości zdających niepoprawnymi odpowiedziami. Często były to odpowiedzi nie związane z poruszonym w źródle zagadnieniem, ponadto uwikłane w błędy merytoryczne np. *przyczyną były rodzące się ruchy społeczne, którzy chcieli ziemi*.

Zadanie 15. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej*, z. 31, Kraków 1929, s. 13–14.

A. Podaj, stosowaną w historiografii, nazwę ruchu politycznego, którego postulat został spełniony w wyniku zacytowanego postanowienia sejmu.

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Sejm podjął przedstawioną decyzję za panowania

C. Zygmunta Starego.

D. Zygmunta Augusta.

E. Stefana Batorego.

F. Zygmunta III Wazy.

C. Przedstaw argument, którego użyto w celu uzasadnienia podjętej decyzji.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano umiejętności uogólniania informacji z tekstu w celu podania właściwego terminu historycznego (II 5), usytuowania wydarzenia w czasie (II 1) oraz wyszukania informacji w dokumencie (II 7).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,42			
Czynności/kryteria/poziomy	0,44	0,24	0,31

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

ruch egzekucyjny

1 p. – za podanie nazwy ruchu politycznego szlachty.

B. (0–1)

2. Zygmunta Augusta

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

C. (0–1)

Przykłady poprawnych odpowiedzi:

- pusty skarb państwa,
- niebezpieczeństwo braku środków na wojnę,
- duże potrzeby finansowe państwa związane z wojną z Moskwą,
- zagrożenie ze strony Moskwy.

1 p. – za podanie argumentu.

Komentarz:

Zdający mieli największe trudności z identyfikacją ruchu politycznego, którego postulat został spełniony w wyniku zacytowanego postanowienia sejmu. Wśród najczęściej pojawiających się błędnych odpowiedzi maturzyści wskazywali *reformację* lub *ruchy reformatorskie*. Trudna dla zdających okazała się część B zadania, wymagająca wskazania władcy, który panował w 1562 r. Część maturzystów błędnie podkreślała dystraktor *Zygmunta Starego*. Problemy zdających z poprawnym rozwiązaniem tego zadania wynikają zapewne z nieznamości politycznych działań władców oraz brakiem umiejętności umiejscowienia w czasie panowania władców z dynastii Jagiellonów. Natomiast umiarkowanie trudna dla maturzystów okazała się część C zadania, wymagająca przedstawienia poprawnej argumentacji, którą posłużono się w tekście źródłowym, aby uzasadnić podjętą decyzję. Błędne odpowiedzi zdających (np. *przeciw statutom koronnym*) wynikały zapewne z niezrozumienia tekstu źródłowego.

Zadanie 16. (3 pkt)

Interpretując elementy graficzne obrazu, wyjaśnij jego treść propagandową, dotyczącą celów polityki zagranicznej Anglii w XVI wieku.

[w:] D. McDowall, *An illustrated History of Britain*, Harlow 2004, s. 74.

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie sprawdza umiejętności zapisane w III obszarze wymagań egzaminacyjnych. Od zdających wymagano wyjaśnienia treści źródła ikonograficznego (III 2, III 3).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,72	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,74	0,81	0,63
Przykłady poprawnych odpowiedzi:			
<ul style="list-style-type: none"> – Przedstawiona na portrecie królowa Elżbieta I rękę opiera na kuli ziemskiej, co może symbolizować dążenie do ekspansji i imperialne ambicje polityczne. Widoczne w dali okręty wskazują na morskie aspiracje Anglii. – Propagowano mocarstwową politykę Anglii. Świadczą o tym przedstawione na obrazie: globus – kula ziemską i okręty – flota potrzebna do podbojów. – Z jednej strony obrazu widać hiszpańską Armadę, a z drugiej jej okręty rozbite przez żywioł. Królowa opiera dłoń na wyobrażeniu kuli ziemskiej, co jest podkreśleniem imperialnej polityki i aluzją do wyprawy Francis Drake’a dookoła świata. 			
3 p. – za poprawne wyjaśnienie treści propagandowej obrazu (1 p.) i za poprawną interpretację dwóch elementów obrazu (2 p.).			
Uwaga: Odpowiedź, która zawierała elementy świadczące o niezrozumieniu zagadnienia była oceniana na 0 p.			
Komentarz:			
Zadanie dla zdających okazywało się łatwe. Maturzyści na ogół poprawnie wyjaśniali treść propagandową obrazu oraz dokonywali właściwej interpretacji elementów obrazu.			

Zadanie 17. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej*, z. 39, Kraków 1923, s. 17–18.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Dokument, którego fragment zacytowano, to

1. II pokój toruński.
2. pokój w Oliwie.
3. pokój Grzymułtowskiego.
4. pokój w Karłowicach.

B. Podaj nazwę wojny, którą zakończyło podpisanie przedstawionego dokumentu.

C. Wyjaśnij przyczynę roszczeń wymienionego w tekście króla Polski do korony szwedzkiej.

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie sprawdza umiejętności uogólniania informacji z tekstu (II 5) oraz wyjaśnienia przyczyny konfliktu (II 2) i wpisuje się w II obszar standardów egzaminacyjnych.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,55	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,56	0,57	0,46

Poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–1)**

3. pokój w Oliwie

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

B. (0–1)

potop szwedzki (druga wojna północna)

1 p. – za podanie nazwy wydarzenia.

C. (0–1)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Jan Kazimierz pochodził z szwedzkiej dynastii Wazów i po ojcu, Zygmuncie III, dziedziczył tytuł króla Szwecji.

1 p. – za wyjaśnienie przyczyny pretensji Jana Kazimierza do korony szwedzkiej.

Komentarz:

Zdający nie mieli problemu z podaniem nazwy wojny oraz poprawną identyfikacją dokumentu kończącego działania zbrojne. Natomiast problematyczne okazało się dla zdających wyjaśnienie przyczyny roszczeń króla Polski do korony szwedzkiej. Analiza błędnych odpowiedzi (np. *Polacy chcieli utworzyć z Bałtyku jezioro wewnętrzne i to była przyczyna chęci opanowania tronu szwedzkiego lub dawniej jeden Walezy też był królem Szwecji i Jan Kazimierz uznał, że po nim ta korona mu się należy*) skłania do refleksji nad jakością opanowanej przez maturzystów faktografii. Niepoprawne wypowiedzi wskazują na bardzo pobieżną znajomość wydarzeń historycznych oraz nieznaną związków przyczynowo-skutkowych.

Zadanie 18. (2 pkt)

Na podstawie danych statystycznych wykonaj polecenia.

Tabela. Piece hutnicze na węgiel drzewny i koks w Anglii w latach 1750–1790

Na podstawie: M. Kopczyński, *Ludzie i technika. Szkice z dziejów cywilizacji [...]*, Warszawa 2008, s. 78.

A. Rozstrzygnij, które spośród zdań podanych w tabeli jest fałszywe. Wpisz obok tego zdania słowo *fałsz*.

1. W Anglii dopiero w 1780 r. piece na węgiel drzewny osiągnęły taką wydajność, jaką miały piece na koks w 1750 r.

2. W pierwszym dziesięcioleciu II połowy XVIII w. w Anglii produkcja surówki żelaza pochodziła głównie z pieców na koks.

3. W II połowie XVIII w. w Anglii na zmniejszenie liczby pieców na węgiel drzewny i zwiększenie liczby pieców na koks wpłynęła m.in. większa wydajność pieców koksowych niż węglowych.

B. Podaj nazwę procesu gospodarczego, którego częścią były przemiany w hutnictwie angielskim zobrazowane danymi statystycznymi.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II i III obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano krytycznej analizy danych statystycznych i oceny prawdziwości sformułowanych zdań (III 2) oraz analizy danych statystycznych z uwzględnieniem zmian zachodzących w czasie, prowadzących do rozpoznania procesu gospodarczego (II 4).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,60	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,62	0,43	0,54

Poprawny zapis rozwiązania:**A. 0–1)**

Zdanie 2 jest fałszywe.

1 p. – za wskazanie zdania fałszywego.Uwaga: Jeśli zdający 3 lub 2 razy wpisał do tabeli odpowiedź *fałsz*, to nie otrzymał punktu.**B. 0–1)**

rewolucja przemysłowa

1 p. – za podanie nazwy procesu gospodarczego.**Komentarz:**

Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Część maturzystów, podobnie jak w latach ubiegłych, miała problem z podaniem nazwy procesu gospodarczego zilustrowanego danymi statystycznymi. Można wnioskować, że poprawna analiza danych statystycznych nadal sprawia zdającym problemy. Wśród błędnych odpowiedzi maturzystów znajduje się odpowiedź *kapitalizm*. Zdecydowanie łatwiejsza okazała się część A, wymagająca od zdających wskazania zdania fałszywego.

Zadanie 19. (4 pkt)

Rozpoznaj postaci, o których informacje zamieszczono w tabeli. Postaci wybierz spośród podanych.

Maurycy Mochnacki, Piotr Wysocki, Joachim Lelewel, Adam Jerzy Czartoryski, Józef Chłopicki, Józef Bem

Na podstawie: J. Choińska-Mika, J. Dziegielewski, J. Maciszewski, *Encyklopedyczny słownik historii Polski*, Warszawa 1996, s. 27, 44, 142, 366.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność z I obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano znajomości postaci historycznych i ich dokonań (I 5-6).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,45	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,48	0,36	0,30

Poprawny zapis rozwiązania:

1. Joachim Lelewel

2. Piotr Wysocki

3. Józef Bem

4. Józef Chłopicki

4 p. – za rozpoznanie czterech postaci.**1 p.** – za każdą poprawną odpowiedź.**Komentarz:**

Zadanie okazało się trudne dla zdających. Część zdających błędnie identyfikowała postać *Joachima Lelewela*, podając w zamian *Maurycyego Mochnackiego* lub *Adama Czartoryskiego*. Trudności zdających dotyczyły również identyfikacji *Józefa Chłopickiego*, który często był błędnie rozpoznawany jako Józef Bem.

Zadanie 20. (2 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując nazwy rozpoznanych ugrupowań/obozów politycznych Wielkiej Emigracji. Nazwy wybierz spośród podanych.

Hotel Lambert, Towarzystwo Demokratyczne Polskie, Gromady Ludu Polskiego

Na podstawie: J. Choińska-Mika, J. Dziegielewski, J. Maciszewski, *Encyklopedyczny słownik historii Polski*, Warszawa 1996, s. 79, 304.

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano uogólnienia informacji z tekstu i rozpoznania ugrupowań emigracyjnych (II 5).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,69	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,71	0,43	0,64
Poprawny zapis rozwiązania: 1. Gromady Ludu Polskiego 2. Hotel Lambert 2 p. – za wskazanie nazw dwóch ugrupowań politycznych Wielkiej Emigracji. 1 p. – za każdą poprawną odpowiedź.			
Komentarz: Zadanie okazało się umiarkowanie trudne dla zdających. Część zdających zamiast <i>Gromad Ludu Polskiego</i> czy <i>Hotelu Lambert</i> błędnie wpisywała <i>Towarzystwo Demokratyczne Polskie</i> . Popelnione błędy wskazują na słabą znajomość obozów i ugrupowań politycznych działających na tzw. Wielkiej Emigracji.			

Zadanie 21. (3 pkt)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenia.

[w:] S. Kieniewicz, *Warszawa*, Warszawa 1983, s. 47–48.

- A. Wyjaśnij cel wydania ulotki, o której mowa w tekście.
 B. Wyjaśnij sens tekstu *trzej złodzieje* dopisanego na afiszu teatralnym.
 C. Wyjaśnij, dlaczego sprawa włoska była przedmiotem obrad uczestników zjazdu.

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie sprawdza umiejętności z II i III obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano wyjaśnienia celu propagandowego ulotki (III 2), odczytania informacji i wyjaśnienia problemu (II 7) oraz wyjaśnienia przyczyny wydarzenia (II 2).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,58	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,59	0,33	0,51
Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: A. (0–1) – Celem wydania ulotki było wezwanie Polaków do bojkotu uroczystości powitania przedstawicieli państw zaborczych. – Celem wydania ulotki było zademonstrowanie sprzeciwu wobec zaborców. 1 p. – za wyjaśnienie celu wydania ulotki, o której mowa w tekście. B. (0–1) Tekst dopisany na afiszu – trzej złodzieje to trzej zaborcy. 1 p. – za wyjaśnienie sensu dopisanego tekstu			

C. (0–1)

Zjednoczenie Włoch było naruszeniem porządku wiedeńskiego.

1 p. – za wyjaśnienie z odniesieniem do realizacji idei zjednoczenia Włoch

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Maturzyści na ogół poprawnie wyjaśniali cel wydania ulotki. Natomiast mieli trudności z wyjaśnieniem przyczyny obrad, które poświęcono sprawie włoskiej. Zdający nie dostrzegali związku pomiędzy postanowieniami kongresu wiedeńskiego a zjednoczeniem Włoch, czego konsekwencją są popełnione błędy, np. *zaborcy byli przeciwni Włochom, którzy się zjednoczyli*. W odpowiedziach najczęściej brak informacji o naruszeniu porządku ustalonego na kongresie wiedeńskim.

Zadanie 22. (2 pkt)

Na podstawie źródła ikonograficznego wykonaj polecenia.

Aleksander Lesser, *Pogrzeb pięciu poległych*

[w:] *Wielka historia Polski*, t. 7, Kraków 2001, s. 276.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Wydarzenie przedstawione na ilustracji – pogrzeb pięciu ofiar manifestacji w Warszawie – miało wpływ na kształtowanie nastrojów patriotycznych Polaków przed wybuchem

1. powstania kościuszkowskiego.
2. powstania listopadowego.
3. Wiosny Ludów.
4. powstania styczniowego.

B. Wyjaśnij, czyja obecność na pogrzebie świadczy o tym, że stał się on manifestacją solidarności społeczeństwa wobec przemocy zaborcy.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów egzaminacyjnych. Wymaga od zdających określenia czasu wydarzenia przedstawionego w źródle ikonograficznym (II 1) oraz odczytania informacji i wyjaśnienia problemu (II 7).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,40	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,41	0,07	0,32

Poprawny zapis rozwiązania/Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–1)**

4. powstania styczniowego.

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

B. (0–1)

- Na pogrzebie byli obecni przedstawiciele duchowieństwa katolickiego, protestanckiego oraz przedstawiciel religii mojżeszowej.
- Obecność przedstawicieli różnych grup społecznych na pogrzebie świadczy o solidarności społeczeństwa wobec przemocy zaborcy.

1 p. – za wyjaśnienie uwzględniające informację o obecności księdza, pastora i rabina (lub uwzględniające informację o obecności przedstawicieli różnych stanów).

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających trudne. Wśród błędnych odpowiedzi najczęściej wskazywano, że sytuacja przedstawiona na ilustracji odnosi się do wydarzeń sprzed wybuchu *powstania listopadowego*. Zatem można wnioskować, że zdający nie opanowali wiadomości o przyczynach powstań narodowowyzwoleńczych z XIX w. Kłopotliwa dla maturzystów okazała się również analiza merytoryczna treści przedstawionych na obrazie wraz

z wyjaśnieniem problemu. Zdający na ogół poprawnie identyfikowali postaci duchowieństwa katolickiego i prawosławnego, natomiast nie dostrzegali rabina oraz różnych grup społecznych.

Zadanie 23. (3 pkt)

Na podstawie fragmentu mowy wygłoszonej przez Romualda Traugutta w 1864 r. i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] *Wielka historia Polski*, t. 7, Kraków 2001, s. 322–323.

A. Podaj funkcję, którą pełnił Romuald Traugutt w powstaniu styczniowym od października 1863 r. do kwietnia 1864 r.

B. Czy przedstawione w zacytowanym fragmencie poglądy Romualda Traugutta były bliższe *białym*, czy *czerwonym*? Odpowiedź uzasadnij, podając dwa argumenty.

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinien wykazać się znajomością biografii postaci historycznych (I 6) oraz umiejętnością sformułowania i uzasadnienia stanowiska (III 2, III 3).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,46	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,48	0,19	0,30

Poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

dyktator

1 p. – za poprawne określenie funkcji Romualda Traugutta.

B. (0–2)

Poglądy Romualda Traugutta były bliższe „białym”.

Przykładowe argumenty

- Traugutt nie był zwolennikiem wzniesienia powstania w aktualnej sytuacji politycznej.
- Traugutt zwracał uwagę na brak regularnej armii, uniemożliwiający pokonanie wroga.
- Traugutt obawiał się rewolucji społecznej.
- Traugutt był zwolennikiem zachowania istniejącego porządku opartego na poszanowaniu zasad chrześcijańskich.

2 p. – za zajęcie stanowiska – wskazanie właściwego ugrupowania oraz podanie dwóch argumentów w uzasadnieniu.

1 p. – za zajęcie stanowiska i podanie jednego argumentu.

0 p. – za argumenty bez wskazania właściwego ugrupowania.

Komentarz:

Zdający mieli poważny problem z podaniem funkcji pełnionej przez Traugutta podczas powstania styczniowego (od X 1863 do IV 1864). Wśród najczęściej popełnianych błędów pojawiały się różne stopnie wojskowe, np. *generał*. Zdecydowanie łatwiejsza dla maturzystów okazała się część B zadania, wymagająca zajęcia stanowiska w kwestii poglądów Traugutta oraz uzasadnienia zawierającego poprawne argumenty. Na ogół zdający udzielali poprawnych odpowiedzi. Wśród błędnych znajdujemy i takie, które świadczą o braku podstawowej wiedzy historycznej, np. *Traugutt wywodził się z ugrupowania czerwonych, był przeciwny powstaniu i doniósł na nich carowi, który zrobił brankę i zabrał mu żołnierzy, a on przegrał*.

Zadanie 24. (2 pkt)

Spośród wymienionych wydarzeń wybierz chronologicznie pierwsze i oznacz je literą **A** oraz chronologicznie ostatnie i oznacz je literą **B**.

Powstanie Trójp porozumienia

Wybuch wojny krymskiej

Rewolucja lipcowa we Francji

Proklamacja niepodległości Belgii

Początek obrad kongresu wiedeńskiego

Wybuch wojny francusko-pruskiej

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność chronologicznego uporządkowania wydarzeń historycznych (II 1).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,44	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,45	0,43	0,34

Poprawny zapis rozwiązania:

Początek obrad kongresu wiedeńskiego – A

Powstanie Trójp porozumienia – B

2 p. – za wskazanie dwóch wydarzeń wg podanego kryterium.

1 p. – za każdą poprawną odpowiedź.

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających trudne. Maturzyści na ogół poprawnie identyfikowali wydarzenie pierwsze chronologicznie, natomiast mieli poważne trudności ze wskazaniem wydarzenia ostatniego. Wśród błędnych odpowiedzi najczęściej wskazywali *Proklamację niepodległości Belgii* lub *Wybuch wojny francusko-pruskiej*. Z dotychczasowych doświadczeń egzaminacyjnych wynika, że maturzyści bardzo słabo znają wydarzenia z historii powszechnej XIX w.

Zadanie 25. (3 pkt)

Na podstawie źródła ikonograficznego i własnej wiedzy wykonaj polecenia. Portret cesarza Franciszka Józefa I

[w:] „Mówią wieki” 2007, nr 5, s. 53.

A. Podaj nazwę stroju, w którym został przedstawiony Franciszek Józef I.

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Przedstawiony portret jest alegorią

1. wybuchu powstania krakowskiego.

2. reakcji Austrii na rabację galicyjską.

3. włączenia Rzeczypospolitej Krakowskiej do Galicji.

4. ugody polsko-austriackiej.

C. Podaj nazwę dynastii, której przedstawicielem był Franciszek Józef I.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z I i III obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano umiejętności interpretacji źródła ikonograficznego (III 3), znajomości elementów kultury szlacheckiej (I 9) oraz dynastii panujących w Europie w XIX wieku (I 6).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,49	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,50	0,33	0,44
<p>Poprawny zapis rozwiązania:</p> <p>A. (0–1) kontusz (szlachecki strój polski) 1 p. – za podanie nazwy stroju szlacheckiego.</p> <p>B. (0–1) 4. ugody polsko-austriackiej 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.</p> <p>C. (0–1) Habsburgowie 1 p. – za podanie nazwy dynastii.</p>			
<p>Komentarz: Zadanie okazało się dla zdających trudne. Zdający mieli poważne problemy ze wskazaniem wydarzenia, którego alegorią jest portret, stanowiący wyposażenie ikonograficzne do zadania. Często błędne wskazania maturzystów dotyczyły <i>powstania krakowskiego</i>, co dowodzi braku umiejętności wyciągania wniosków i interpretacji źródła ikonograficznego. Zdecydowanie lepiej zdający rozwiązywali część A i C zadania. Na ogół poprawnie nazywali strój szlachecki, przedstawiony na obrazie, oraz identyfikowali dynastię, do której należał Franciszek Józef I. Wśród błędnych odpowiedzi trudno wskazać najczęściej pojawiającą się, ponieważ podawano różne inne dynastie, w tym również polskie.</p>			

Zadanie 26. (3 pkt)

Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenia.

[w:] „Karta” 2005, nr 45, s. 14–15.

A. Podaj imię i nazwisko autora zacytowanego tekstu.

B. Podaj, w którym roku miały miejsce wydarzenia opisane w tekście.

C. Wyjaśnij znaczenie bitwy, o której wspomniano w tekście, dla losów Polski i Europy.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II i III obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano uogólnienia informacji i rozpoznania autora tekstu (II 5), określenia czasu wydarzenia (II 1) oraz wyjaśnienia znaczenia wydarzenia (III 3).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,56	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,57	0,19	0,53

Poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–1)**

Józef Piłsudski

1p. – za podanie imienia i nazwiska autora cytowanego tekstu.**B. (0–1)**

1920 r.

1p. – za podanie poprawnej daty.**C. (0–1)**

- Bitwa uratowała niepodległość Polski.
- Bitwa zahamowała pochód rewolucji na Zachód.

1p. – za poprawne wyjaśnienie.**Komentarz:**

Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Zdający nie mieli problemu z identyfikacją postaci Józefa Piłsudskiego. Na ogół poprawnie wyjaśniali znaczenie bitwy dla losów Polski i Europy. Natomiast największe trudności dotyczyły podania rocznej daty bitwy, której nazwy nie podano w tekście źródłowym i to zapewne przyczyniło się do problemów z poprawnym rozwiązaniem całego zadania. Popełnione błędy (np. 1939, czy 1944) świadczą o słabej znajomości wydarzeń z XX w.

Zadanie 27. (2 pkt)

Spośród wymienionych obiektów wybierz te, które powstały w okresach podanych w tabeli. Wpisz je w odpowiednie rubryki.

- Pałac Kultury i Nauki im. Józefa Stalina w Warszawie
- Huta im. Lenina w Krakowie
- Port w Gdyni
- Fabryka Samochodów Małolitrażowych (Fiat 126P) w Bielsku-Białej

1918–1939	
1970–1980	

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano określenia czasu wzniesienia obiektów (II 1).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,57	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,56	0,36	0,57

Poprawny zapis rozwiązania:

okres 1918–1939 – Port w Gdyni

okres 1970–1980 – Fabryka Samochodów Małolitrażowych (Fiat 126P) w Bielsku-Białej

2 p. – za przyporządkowanie dwóch obiektów do wskazanych okresów.**1 p.** – za każde poprawne przyporządkowanie.**Komentarz:**

Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Zdający nie mieli problemu z poprawnym wskazaniem portu w Gdyni. Natomiast problematyczne dla nich okazało się wskazanie obiektu, który powstał w latach 1970–1980. Wśród błędnych odpowiedzi zdających znajdujemy takie (np. *Pałac Kultury i Nauki im. Józefa Stalina w Warszawie*, czy *Hutę im. Lenina w Krakowie*), które świadczą o pobieżnej znajomości ważnych wydarzeń z okresu powojennego.

Zadanie 28. (4 pkt)

Na podstawie rysunków i tekstów satyrycznych opublikowanych w czasopiśmie *Mucha* w okresie dwudziestolecia międzywojennego oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] *Prosto z Wiejskiej. Sejm i Senat II Rzeczypospolitej w karykaturze i satyrze*, Wrocław, Warszawa, Kraków 1990, s. 38, 91.

A. Rozpoznaj postaci przedstawione na rysunkach. Podaj ich nazwiska.

B. Uzupełnij tabelę, przyporządkowując właściwe informacje postaciom przedstawionym na rysunkach. Informacje wybierz spośród podanych.

- przeprowadził reformę walutową
- pełnił funkcję Prezydenta Rzeczypospolitej
- dokonał zamachu stanu
- reprezentował Polskę na konferencji pokojowej w Paryżu

Postaci	Informacje
Postać na rysunku 1.	
Postać na rysunku 2.	

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z I i II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano uogólnienia informacji ze źródeł ikonograficznych (II 5) oraz znajomości faktografii z dziejów II Rzeczypospolitej (I 6).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,41	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,43	0,39	0,33

Poprawny zapis rozwiązania:**A. (0–2)**

Rysunek 1. Paderewski [Ignacy (Jan)]

Rysunek 2. Mościcki [Ignacy]

2 p. – za rozpoznanie dwóch postaci – podanie nazwisk.

1 p. – za każdą poprawną odpowiedź.

B. (0–2)

Postać na rysunku 1. – reprezentował Polskę na konferencji w Paryżu.

Postać na rysunku 2. – pełnił funkcję Prezydenta Rzeczypospolitej.

2 p. – za przyporządkowanie właściwych informacji do obu postaci.

1 p. – za każde poprawne przyporządkowanie.

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających trudne. Maturzyści mieli trudności z rozpoznaniem postaci przedstawionych na rysunkach. Szczególnie trudny do identyfikacji okazał się Ignacy Mościcki. Wśród błędnych odpowiedzi zdających spotykamy nazwiska różnych polityków np. *Ignacego Daszyńskiego*, *Wincentego Witosa*, a nawet *Bolesława Bieruta*. Podobne trudności mieli maturzyści z przyporządkowaniem podanych informacji do postaci. Błędne wskazania zdających dowodzą słabej znajomości dokonanych przedstawionych postaci, czyli I. Paderewskiego i I. Mościckiego.

Zadanie 29. (5 pkt)

W tabeli zamieszczono fragmenty wspomnień będących komentarzem do wydarzeń z okresu II wojny światowej. Rozpoznaj je i wpisz w odpowiednie rubryki tabeli.

Wybierz wydarzenia spośród podanych.

- powstanie Rządu RP na emigracji
- atak niemiecki na Danię i Norwegię
- kapitulacja Francji
- bitwa o Anglię
- powstanie w getcie warszawskim
- lądowanie aliantów w Normandii
- powstanie warszawskie

[w:] K. Lanckorońska, *Wspomnienia wojenne*, Kraków 2002, s. 17–18, 65, 69, 293, 296.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano uogólnienia informacji z tekstu (II 5).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,76	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,77	0,77	0,75

Poprawny zapis rozwiązania:

1. lądowanie aliantów w Normandii
2. kapitulacja Francji
3. bitwa o Anglię
4. powstanie Rządu RP na emigracji
5. powstanie warszawskie

5 p. – za rozpoznanie pięciu wydarzeń.

1 p. – za każdą poprawną odpowiedź.

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających łatwe. Maturzyści poprawnie przyporządkowali podane wydarzenia do fragmentów wspomnień. Zatem możemy stwierdzić, że posiadają wiedzę historyczną z okresu II wojny światowej i potrafią ją wykorzystać w nowych sytuacjach poznawczych.

Zadanie 30. (4 pkt)

Wyjaśnij treść propagandową radzieckiego rysunku satyrycznego z 1941 r., interpretując co najmniej trzy elementy graficzne.

[w:] *Kalendarz krasnoarmiejca*, Warszawa 2006.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z III obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano interpretacji źródła ikonograficznego na podstawie zawartych w nim informacji graficznych (III 2, III 3).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,68	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,70	0,64	0,60

Przykładowe wyjaśnienie treści propagandowej:

- ukazanie siły ZSRR
- zdemaskowanie celów polityki niemieckiej

W wyjaśnieniu zdający powinien zinterpretować trzy z następujących elementów: postać ze

swastyką (Hitler), przedarty (zniszczony) dokument układu niemiecko-radzieckiego, maska teatralna, żołnierz radziecki.

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Rysunek z 1941 roku ma charakter propagandowy – ukazanie obłudnej polityki Niemców. Hitler przestał udawać przyjaciela ZSRR – maska opadła z jego twarzy. Przedarty tekst dokumentu symbolizuje zerwanie przez Hitlera niemiecko-radzieckiego układu o nieagresji. Żołnierz radziecki zadaje Hitlerowi cios bagnetem, co ma symbolizować pokonanie najeźdźcy.

4 p. – za poprawne wyjaśnienie wymowy propagandowej rysunku (1 p.) i za poprawną interpretację trzech elementów graficznych (3 p.)

Uwaga: Odpowiedź, która zawierała elementy świadczące o niezrozumieniu zagadnienia była oceniana na 0 p.

Komentarz:

Zdający na ogół poprawnie interpretowali elementy graficzne rysunku satyrycznego i wyjaśniali treść propagandową rysunku, jednak nie zawsze dostrzegali obłudną politykę Niemców, zaś postać Hitlera kojarzyli ze szczurem. Wśród błędnych interpretacji maturzystów są też takie, które wskazują na nieznamość kontekstu historycznego np. *Stalin przedstawiony na rysunku podbił Polskę i teraz walczy z Niemcami, którzy też chcieli ziem polskich.*

Zadanie 31. (3 pkt)

Na podstawie fragmentu tekstu pieśni żołnierskiej i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] *Pieśń ojczysta. Zbiór najpiękniejszych śpiewów patriotycznych*, Warszawa 2002, s. 139.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

W pieśni przedstawiono szlak bojowy 1 Dywizji Pancernej, której dowódcą był

1. gen. Władysław Anders.
2. gen. Zygmunt Berling.
3. gen. Stanisław Kopański.
4. gen. Stanisław Maczek.

B. Wymień państwa wyzwalone spod okupacji hitlerowskiej przez jednostkę wojskową, której dotyczy treść pieśni.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności z I i II obszaru standardów egzaminacyjnych. Od zdających wymagano znajomości biografii postaci historycznych (I 6) oraz odczytania informacji z tekstu pieśni (II 7).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,59			
Czynności/kryteria/poziomy	0,59	0,57	0,60

Poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

4. gen. Stanisław Maczek

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

B. (0–2)

Francja, Belgia, Holandia

2 p. – za podanie nazw trzech państw.

1 p. – za podanie nazw dwóch państw.

0 p. – za podanie nazwy jednego państwa.

Komentarz:

Zdający na ogół poprawnie podawali nazwy państw. Mieli natomiast trudności z identyfikacją *gen. Maczka* (najczęściej powtarzającą się błędną odpowiedzią było wskazywanie *gen. Andersa*), stąd wniosek, że słabo znają działalność tej postaci.

Zadanie 32. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu pracy współczesnego historyka wykonaj polecenia.

[w:] M. Howard, *Wojna w dziejach Europy*, Wrocław 1990, s. 179.

A. Podaj rok wspomnianych w tekście dwóch wydarzeń z okresu II wojny światowej.

B. Sformułuj tezę dotyczącą zmiany w układzie sił politycznych w Europie po II wojnie światowej, którą autor stawia w zacytowanym fragmencie pracy.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętności określenia czasu wydarzeń historycznych wspomnianych w tekście (II 1) oraz uogólnienia informacji z tekstu (II 5) i wpisuje się w II obszar standardów.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,39	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,41	0,21	0,33

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

1941 r.

1 p. – za podanie poprawnej daty.

B. (0–1)

Po drugiej wojnie światowej Europa została podzielona na dwa obozy polityczne – jeden pod przywództwem Związku Radzieckiego, a drugi – Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

1 p. – za sformułowanie poprawnej tezy.

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających trudne. Zarówno podanie daty wydarzenia, jak i sformułowanie wymaganej tezy przysporzyło maturzystom trudności. Wśród błędnych dat, podanych przez zdających, były i takie, które wykraczały poza II wojnę światową np. *1946 r.* Maturzyści, podejmując próbę sformułowania tezy dotyczącej zmiany w układzie sił politycznych w Europie po II wojnie światowej, popełniali błędy (np. *Europa podzieliła się wzdłuż granic monarchii karolińskiej*) świadczące o braku umiejętności korelacji wydarzeń historycznych zachodzących w różnym czasie..

Zadanie 33. (2 pkt)

Na podstawie rysunku satyrycznego Borysa Jefimowa z 1951 r. i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[w:] *Książki nieczytane. Katalog wystawy*, Kielce 2005, s. 27.

A. Spośród wymienionych państw wybierz to, które nie skorzystało z pomocy będącej przedmiotem rysunku satyrycznego. Podkreśl nazwę tego państwa.

1. Republika Francuska
2. Republika Federalna Niemiec
3. Republika Czechosłowacka
4. Republika Włoska

B. Wyjaśnij, dlaczego państwo, wskazane przez Ciebie w poleceniu A, nie skorzystało z pomocy będącej przedmiotem rysunku satyrycznego.

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinien wykazać się umiejętnością wyjaśnienia zjawiska historycznego (III 3) oraz znajomością faktów z okresu zimnej wojny (I 4–5).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,55	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,56	0,36	0,49

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

3. Republika Czechosłowacka

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi.

B. (0–1)

Czechosłowacja – podobnie, jak inne państwa socjalistyczne – odmówiła udziału w planie Marshalla pod naciskiem Związku Radzieckiego.

1 p. – za poprawne wyjaśnienie.

Uwaga: Odpowiedź w poleceniu B była oceniana pod warunkiem udzielenia poprawnej odpowiedzi w poleceniu A.

Komentarz:

Zadanie okazało się umiarkowanie trudne dla zdających. Na ogół poprawnie identyfikowano państwo, którego wskazania oczekiwano w części A zadania. Podobnie maturzyści nie mieli większych trudności z udzieleniem właściwego wyjaśnienia, dotyczącego ówczesnej sytuacji politycznej, wpływającej na podejmowane decyzje. Wśród błędnych odpowiedzi zdających najczęściej pojawiała się Republika Włoska jako państwo, które z planu Marshalla nie skorzystało.

POZIOM ROZSZERZONY

Zadanie 1. (2 pkt)

Na podstawie fotografii przedstawiających monety euro emitowane w Grecji wykonaj polecenia.

www.ecb.int/euro/coins/html/gr.pl./html

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania, a następnie uzasadnij swój wybór.

Inspiracją do zaprojektowania rewersu monety 1. była starożytna moneta bita w

1. Sparcie.
2. Atenach.
3. Koryncie.
4. Delfach.

B. Podaj, jaką scenę mitologiczną przedstawiono na rewersie monety 2.

Sprawdzane umiejętności

Od zdających wymagano analizy źródła ikonograficznego i określenie miejsca występowania zjawiska oraz uzasadnienia odpowiedzi (II 1 i III 3 P). Ponadto maturzyści powinni wykazać się umiejętnością odczytania informacji ze źródła ikonograficznego (II 7).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,46	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,46	0,00	0,31

Poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

2. (w) Atenach

- Sowa, widoczna na rewersie monety, była symbolem Ateny, bóstwa opiekuńczego Aten.
- Monety bite w starożytnych Atenach były nazywane *sówkami* – od wizerunku sowy, która była atrybutem bogini Ateny, opiekującej się tą polis.
- Atrybutami Ateny, bogini, która – wg mitologii greckiej – sprawowała opiekę nad Atenami, były sowa i drzewo oliwne; na monecie przedstawiono sowę i gałązkę drzewa oliwnego.

1 p. – za wskazanie miasta (polis) i poprawne uzasadnienie.

B. (0–1)

- Porwanie Europy przez Zeusa.
- Zeus, który przybrał postać byka, porywa Europę.

1 p. – za wyjaśnienie sceny mitologicznej przedstawionej na rewersie monety euro.

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się umiarkowanie trudne. W części A zadania maturzyści najczęściej poprawnie identyfikowali grecką polis, natomiast mieli problemy z poprawnym uzasadnieniem. Wśród najczęściej popełnianych błędów zdający wskazywali Spartę, zamiast Aten, i błędnie uzasadniali wybór, stwierdzając, że *na rewersie monety znajduje się duży ptak opiekujący się polis*. Zdający mieli poważne trudności z rozpoznaniem sceny mitologicznej przedstawionej na rewersie monety oznaczonej nr 2. (część B zadania). Najczęściej podawali błędne odpowiedzi, pisząc o *porwaniu kochanki Zeusa bez doprecyzowania, że porwano Europę*.

Zadanie 2. (1 pkt)

Rozstrzygnij, która spośród definicji podanych w tabeli jest fałszywa. Wpisz obok tej definicji słowo *fałsz*.

1. Satrapia to w imperium perskim Dariusza I Wielkiego administracyjny okręg, prowincja zarządzana przez satrapę, królewskiego namiestnika.
2. Ostracyzm to w starożytnej Sparcie procedura mająca na celu usunięcie z polis obywatela podejrzanego o dążenie do samowładztwa (tyranii).
3. Tetrarchia to w starożytnym Rzymie współrządy czterech władców – system polityczny wprowadzony przez cesarza Dioklecjana

Sprawdzane umiejętności

Od zdających wymagano znajomości terminów historycznych z I obszaru standardów egzaminacyjnych.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,73	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,74	1,00	0,48

Poprawny zapis rozwiązania:

Zdanie 2. jest fałszywe.

1 p. – za wskazanie zdania fałszywego.

Komentarz:

Zadanie okazało się łatwe. Zdający nie mieli problemów z udzieleniem poprawnej odpowiedzi, czyli poprawną identyfikacją zdania fałszywego.

Zadanie 3. (1 pkt)

Na podstawie źródła ikonograficznego wykonaj polecenie.

Miniatura z sakramentarza cesarza Henryka II, XI w.

[w:] *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 2004, s. 275.

Podaj argumenty świadczące o tym, że miniatura ukazuje sakralizację władzy cesarza Henryka II.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza wymagania zawarte w III obszarze standardów. Zdający powinien dokonać analizy źródła ikonograficznego i uzasadnić sformułowaną tezę (III 3 P).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,92	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,92	1,00	0,81

Poprawny zapis rozwiązania:

- Cesarza koronuje sam Jezus Chrystus.
- Aniołowie podają cesarzowi symbole władzy – miecz i włócznię św. Maurycego.
- Ręce cesarza, w których dzierży on symbole władzy, podtrzymują święci.

1 p. – za podanie poprawnej argumentacji

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się bardzo łatwe. Maturzyści udzielali poprawnych odpowiedzi, zatem możemy stwierdzić, że opanowali umiejętność analizy zamieszczonego źródła ikonograficznego.

Zadanie 4. (1 pkt)

Na podstawie fragmentu *Kroniki Galla Anonima* – pieśni rycerskiej z XII w. – wykonaj polecenie.

[w:] Gall Anonim, *Kronika polska*, Wrocław 2003, s. 137–138.

Rozstrzygnij, kto śpiewał tę pieśń – rycerze Henryka V czy rycerze Bolesława Krzywoustego. Odpowiedź uzasadnij.

Sprawdzane umiejętności Od zdających wymagano umiejętności sformułowania i uzasadnienia oceny (III 2, III 3 P).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,81	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,82	0,00	0,62
Poprawny zapis rozwiązania: – Była to pieśń rycerzy Henryka V. W tekście pieśni jest mowa o tym, że rycerze chcieli zagarnąć ziemię Bolesława Krzywoustego. – Pieśń śpiewali rycerze Henryka V. Pieśń zawiera informację, że rycerze ponieśli klęskę w czasie wyprawy na ziemię Bolesława Krzywoustego. 1 p. – za dokonanie prawidłowego rozstrzygnięcia i uzasadnienie swojego stanowiska.			
Komentarz: Zadanie okazało się łatwe dla ogółu zdających. Tylko maturzyści z LP nie potrafili go rozwiązać. Drastyczna różnica wskaźnika łatwości pomiędzy LO a LP wynika zapewne z wielkości populacji maturzystów przystępujących do egzaminu z historii. Ponieważ w LP bardzo mała grupa maturzystów wybiera historię jako przedmiot maturalny, zatem grupę reprezentatywną stanowią zdający z LO.			

Zadanie 5. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu tablicy genealogicznej dynastii Przemyślidów i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Rozstrzygnij, które spośród zdań podanych w tabeli są fałszywe. Wpisz obok tych zdań słowo *fałsz*.

1. Siostra Bolesława Śmiałego wyszła za mąż za króla Czech Wratysława II.
2. Córka króla Czech Przemysła Ottokara I była żoną księcia, który zginął w bitwie pod Legnicą.
3. Siostra króla Czech Wratysława II była matką Bolesława Krzywoustego.
4. Król Wacław II poślubił córkę władcy Polski koronowanego w Krakowie w pierwszej połowie XIV w.

Na podstawie: *Dynastie Europy*, pod red. A. Mączaka, Wrocław 2003, s. 345–346.

J. E. Morby, *Dynastie świata*, Kraków 1998, s. 258–259.

Sprawdzane umiejętności Zadanie sprawdza umiejętności mieszczące się w III obszarze wymagań egzaminacyjnych. Zdający powinien wykazać się umiejętnością krytycznej analizy tablicy genealogicznej i oceny prawdziwości sformułowanych zdań (III 2 P).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,78	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,79	0,50	0,64

Poprawny zapis rozwiązania:

Zdania 3 i 4 są fałszywe.

2 p. – za wskazanie dwóch zdań fałszywych.

1 p. – za wskazanie jednego zdania fałszywego.

Uwaga: Jeśli zdający 4 razy wpisał do tabeli odpowiedź *fałsz*, to nie otrzymał punktu. Jeśli zdający 3 razy wpisał do tabeli odpowiedź *fałsz*, w tym dwie odpowiedzi będą właściwe, to otrzymał 1 punkt. Jeśli zdający 3 razy wpisał do tabeli odpowiedź *fałsz*, w tym jedną właściwą, to nie otrzymał punktu.

Komentarz:

Zadanie wymagało od zdających rozstrzygnięcia, które z zamieszczonych zdań są fałszywe. Maturzyści udzielili poprawnych odpowiedzi, zadanie okazało się łatwe. Zatem możemy przyjąć, że zdający potrafią analizować informacje z zamieszczonej tablicy genealogicznej i ocenić prawdziwość zdań.

Zadanie 6. (1 pkt)

Na podstawie rycin z XVI w. wykonaj polecenie.

Źródło 1. Rycina powstała w kręgu zwolenników reformacji

[w:] *Kronika ludzkości*, Warszawa, 1993, s. 453.

Źródło 2. Rycina powstała w kręgu przeciwników reformacji

[w:] *Historia powszechna*, t. 10, Novara 2007, s. 131.

Porównaj sposób przedstawienia przeciwników przez autorów obu źródeł i wskaż cel propagandowy obu rycin.

Sprawdzone umiejętności

Od zdających wymagano porównania zjawisk historycznych zilustrowanych na szesnastowiecznych rycinach i określenia celu propagandowego przedstawień.

Zadanie wpisuje się w III obszar standardów.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,69	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,69	1,00	0,52

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

- Na obu rycinach przedstawiono skarykaturyzowane postaci duchowieństwa: katolickiego i luterańskiego. Celem autorów było zdyskredytowanie przeciwnika.
- Obie ryciny są personalnym, prześmiewczym atakiem na dostojników Kościołów – katolickiego i luterańskiego. Na pierwszej rycinie przypisano im cechy zwierzęce, a na drugiej kontakt z szatanem.

1 p. – za informację, że sposób przedstawienia przeciwnika na obu rysunkach jest podobny i określenie celu propagandowego rycin.

Komentarz:

Zadanie okazało się umiarkowanie trudne. Część zdających nie potrafiła określić celu propagandowego obu rycin. Najczęściej w błędnych odpowiedziach maturzyści opisywali karykatury (niejednokrotnie dokonując nadinterpretacji treści rycin), nie określając celu propagandowego, np. *na rysunkach osoby duchowne przedstawiono jako zwierzęta, które są podobne do szatana i prowadzą niemoralny tryb życia, dając zły przykład innym*.

Zadanie 7. (1 pkt)**Na podstawie fragmentu wiersza Adama Naruszewicza wykonaj polecenie.**[w:] *Zabawy Przyjemne i Pożyteczne*, t. II, Wrocław 2004, s. 293.**Zidentyfikuj władcę Polski, którego dokonania przedstawiono we fragmencie wiersza.****Sprawdzane umiejętności**

Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów. Od zdających wymagano uogólnienia informacji i rozpoznania postaci (II 5 P).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,59	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,59	0,00	0,24

Poprawny zapis rozwiązania:

Zygmunt II August

1 p. – za rozpoznanie władcy Polski.**Komentarz:**

Zadanie dla zdających okazało się umiarkowanie trudne. Maturzyści powinni na podstawie opisanych we fragmencie wiersza dokonać zidentyfikować postać władcy. Wśród błędnych odpowiedzi zdających najczęściej pojawia się postać *Stefana Batorego*. Błędne odpowiedzi świadczą o pobieżnym przeczytaniu wiersza, być może niezrozumieniu jego treści z uwagi na specyficzny język, charakterystyczny dla epoki oświecenia w Polsce. Nasuwa się wniosek, aby w procesie dydaktycznym w szkołach zwracać większą uwagę na analizę różnorodnych tekstów źródłowych, w tym np. tekstów literackich, które powstały w danej epoce.

Zadanie 8. (1 pkt)**Na podstawie tekstu źródłowego wykonaj polecenie.**[w:] M. Ferenc, *Epoka nowożytna, Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 2001, s. 201–202.**Podaj nazwę doktryny ekonomicznej, której zasady przedstawiono w tekście.****Sprawdzane umiejętności**

Zadanie wymagało umiejętności z II obszaru standardów. Zdający powinni uogólnić informacje zawarte w tekście źródłowym (II 5 P).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,70	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,72	0,00	0,24

Poprawny zapis rozwiązania:

merkantylizm

1 p. – za podanie nazwy doktryny ekonomicznej**Komentarz:**

Zadanie dla zdających okazało się łatwe. Maturzyści poprawnie uogólnili informacje zawarte w tekście. Wśród nielicznych błędnych odpowiedzi maturzyści najczęściej wskazywali na *doktrynę liberalizmu*.

Zadanie 9. (1 pkt)

Na podstawie treści mapy zaproponuj dla niej tytuł.

Uwaga: tytuł powinien zawierać określenie tematu i czasu.

Na podstawie: H. Samsonowicz, J. Tazbir, T. Łepkowski, T. Nałęcz, *Polska. Losy państwa i narodu do 1939 roku*, Warszawa 2003, s. 265.

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie wymagało umiejętności z II obszaru standardów. Zdający powinni uogólnić informacje przedstawione na mapie (II 5 P).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,63	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,64	1,00	0,33
Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: <ul style="list-style-type: none"> – Działania zbrojne wojsk polskich w czasie powstania kościuszkowskiego w 1794 r. – Walki w czasie insurekcji kościuszkowskiej w 1794 r. – Powstanie kościuszkowskie 1794 r. 1 p. – za podanie poprawnego tytułu mapy z uwzględnieniem tematu i czasu.			
Komentarz: Zadanie dla zdających okazało się umiarkowanie trudne. Popołnione przez maturzystów błędy wskazują na brak umiejętności analizy mapy oraz brak wiedzy historycznej, dotyczącej przebiegu działań zbrojnych podczas powstania kościuszkowskiego, np. <i>Działania zbrojne po Sejmie Wielkim czy Wojna polsko-rosyjska w 1792 r.</i>			

Zadanie 10. (2 pkt)

Na podstawie fragmentu listu Teofila Dąbrowskiego wykonaj polecenia.

[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 39, Warszawa 1962, s. 48.

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Autor listu *rewolucją* nazywa

1. wielką rewolucję francuską.
2. rewolucję lipcową.
3. Wiosnę Ludów.
4. Komunę Paryską.

B. Wyjaśnij, dlaczego, według autora listu, udział Polaków w tej rewolucji był korzystny dla sprawy polskiej.

Sprawdzane umiejętności			
Zadanie sprawdza umiejętności z II obszaru standardów. Od zdających wymagano umiejętności uogólnienia informacji zawartych w tekście źródłowym i nacie biograficznej (II 1 R) oraz wyjaśnienia związków pomiędzy faktami i zjawiskami historycznymi (II 2 R).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,59	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,60	0,50	0,36
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: A. (0–1) 4. Komunę Paryską 1 p. – za rozpoznanie wydarzenia – wskazanie poprawnej odpowiedzi B. (0–1) – Zdaniem autora tekstu zwycięstwo Komuny Paryskiej mogło przyczynić się do zmiany porządku politycznego w Europie, co dawałoby Polsce szansę na odzyskanie			

niepodległości.

- Zwycięstwo Komuny Paryskiej mogłoby być przykładem dla ruchów rewolucyjnych w innych państwach europejskich, a to, wg autora, osłabiłoby reżimy polityczne państw zaborczych.

1 p. – za wyjaśnienie konsekwencji politycznych Komuny Paryskiej dla sprawy polskiej.

Komentarz:

Zdający na ogół poprawnie rozwiązywali zadanie. Trudna okazała się identyfikacja *Komuny Paryskiej*, którą błędnie rozpoznawano, np.: jako *Wiosnę Ludów*. Część maturzystów miała problemy z poprawnym wyjaśnieniem korzyści dla sprawy polskiej, wynikających z udziału Polaków w tej rewolucji (np. *Polacy i tak nie mieli nic do stracenia, zatem udział w rewolucji dawał im nadzieję i wiarę w zorganizowanie państwa polskiego*). Najczęściej popełnianym błędem było pomijanie wpływu konsekwencji zwycięstwa Komuny Paryskiej na zmiany w polityce europejskiej.

Zadanie 11. (2 pkt)

Na podstawie danych statystycznych i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Na podstawie: M. Kopczyński, *Ludzie i technika*, Warszawa 2007, s. 90.

A. Porównaj zmiany w liczbie obu kategorii pracowników przemysłu bawełnianego w Anglii w latach 1806–1831 ze zmianami w latach 1836–1861.

B. Podaj nazwę procesu gospodarczego, który miał wpływ na ukazane zmiany.

Sprawdzane umiejętności

Od zdających wymagano umiejętności analizy zmian zachodzących w gospodarce na podstawie danych statystycznych (II 4 P) oraz uogólnienia informacji zawartych w tabeli z danymi statystycznymi (II 5 P).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,88	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,89	1,00	0,71

Poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

- W latach 1806–1831 liczby obu kategorii pracowników rosną (choć liczba tkaczy ręcznych nie wykazuje tendencji wzrostowej od 1821 r.), a w latach 1836–1861 liczba robotników fabrycznych rośnie, a liczba tkaczy ręcznych maleje.
- W latach 1806–1831 liczba robotników fabrycznych była mniejsza od liczby tkaczy ręcznych, a w latach 1836–1861 liczba tkaczy ręcznych była mniejsza od liczby robotników fabrycznych.

1 p. – za porównanie zmian z uwzględnieniem ich dynamiki w obu wskazanych okresach.

B. (0–1)

rewolucja przemysłowa

1 p. – za podanie nazwy procesu historycznego.

Zadanie 12. (2 pkt)

Na podstawie rysunku satyrycznego opublikowanego w niemieckim czasopiśmie w marcu 1944 roku wykonaj polecenia.

[w:] E. C. Król, *Polska i Polacy w propagandzie narodowego socjalizmu w Niemczech 1919–1945*, Warszawa 2006, s. 833.

A. Wyjaśnij cel propagandowy rysunku satyrycznego.

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Dokument, którego nazwa widnieje na żaglu statku, powstał w roku

1. bitwy powietrznej o Anglię.
2. ataku Japończyków na Pearl Harbor.
3. klęski Niemiec pod Stalingradem.
4. lądowania aliantów w Normandii.

Sprawdzane umiejętności

Od zdających wymagano umiejętności krytycznej analizy oceny dokonanej przez autora rysunku interpretacji wydarzeń (III 2 R) oraz określenia czasu powstania dokumentu (II 1 P).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,48	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,48	0,00	0,29

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

A. (0–1)

- Ośmieszenie naiwności politycznej Polaków, którzy wierzyli, że zostaną zrealizowane postanowienia zawarte w Karcie Atlantyckiej.
- Ukazanie roli Stalina w koalicji antyhitlerowskiej i jego wpływu na sprawę polską.
- Zdemaskowanie obłudnej polityki Stalina wobec Polski w czasie II wojny światowej.

1 p. – za prawidłowe wyjaśnienie celu propagandowego rysunku.

B. (0–1)

2. ataku Japończyków na Pearl Harbor

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających trudne. Maturzyści mieli problemy zarówno z poprawnym wyjaśnieniem celu propagandowego rysunku, jak również ze wskazaniem wydarzenia, które miało miejsce w roku wydania dokumentu. Popełnione przez zdających błędy świadczą o słabej znajomości treści Karty Atlantyckiej, np. *postanowienia zawarte w karcie Atlantyckiej dotyczyły utworzenia II frontu w Europie, zaś Stalin usiłuje zdemuchnąć państwa zachodnie i Polaków*. Czas powstania dokumentu zdający najczęściej błędnie łączyli z lądowaniem aliantów w Normandii i być może dlatego pisali o II froncie w Europie. Popełnione błędy mogły wynikać z nieuprawnionego utożsamiania czasu lądowania aliantów w Normandii z czasem powstania rysunku satyrycznego (1944). Reasumując możemy stwierdzić, że w poprawnym rozwiązaniu obu części zadania maturzystom zabrakło wiedzy historycznej odnoszącej się do bardzo ważnych wydarzeń z okresu II wojny światowej.

Zadanie 13. (1 pkt)

Wyjaśnij przyczyny różnic w prezentacji planu gospodarczego w obu źródłach ikonograficznych.

Źródło 1. Niemiecki plakat z 1948 r.

Źródło 2. Polska wersja rysunku satyrycznego Borysa Jefimowa z 1951 r.

[w:] *Książki nieczytane. Katalog wystawy*, Kielce 2005, s. 27; *Kronika Polski*, nr 35, Kraków 1998, s. 12.

Sprawdzane umiejętności

Od zdających wymagano porównania dwóch interpretacji wydarzenia i wyjaśnienia przyczyn różnic w jego prezentacji (III 1, III 2 R).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,77	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,77	1,00	0,57

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

- Przyczyną różnic w prezentacji planu Marshalla było to, że plakat i rysunek miały służyć różnym celom. Plakat propagował pozytywny, przychylny stosunek do pomocy amerykańskiej dla Niemiec. Natomiast rysunek prezentował plan Marshalla jako podstęp Stanów Zjednoczonych w celu uzależnienia od siebie państw Europy i w ten sposób tłumaczył odrzucenie planu przez Polskę.
- Przyczyną różnic było to, że plakat był adresowany do Niemców, a rysunek do Polaków. Niemcy mieli postrzegać plan Marshalla jako prawdziwą pomoc gospodarczą, a Polacy jako narzędzie – chomąto, udające koło ratunkowe, które uzależniało Polskę od USA. Plakat powstał w Niemczech, które były pod wpływami państw zachodnich, a rysunek został opublikowany w Polsce będącej pod wpływem ZSRR.

1 p. – za wyjaśnienie przyczyn różnic w prezentacji planu Marshalla.

Komentarz:

Maturzyści nie mieli problemu z poprawnym rozwiązaniem tego zadania, gdyż było dla nich łatwe. Zarówno umiejętność analizy, jak i wiedza merytoryczna odnosząca się do polityki międzynarodowej po II wojnie światowej zostały opanowane przez zdających w stopniu zadowalającym.

Zadanie 14. (1 pkt)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenie.

[w:] P. Jasienica, *Rozważania o wojnie domowej*, Warszawa 2007, s. 109–110.

Wyjaśnij, co mogłoby w powyższym tekście budzić zastrzeżenia cenzora w PRL w 1969 roku.

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinien wykazać się umiejętnością wyjaśnienia problemu w kontekście okresu historycznego. Zadanie wpisuje się w III obszar standardów egzaminacyjnych poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,70	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,70	1,00	0,43

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

- Zastrzeżenia cenzury mogło budzić wskazanie podobieństwa sposobu sprawowania władzy w PRL do rządów jakobinów we Francji.
- Zastrzeżenia cenzora mogło budzić dostrzeżenie analogii pomiędzy terrorem jakobińskim a działaniami władz komunistycznych w Polsce.

- Stylistyka wypowiedzi autora tekstu – używanie określeń *błędy i wypaczenia, walka utrzymanie [władzy] raz zdobytej* – wskazuje na krytyczny stosunek do władz komunistycznych, co mogło budzić zastrzeżenia cenzury.

1 p. – za wyjaśnienie problemu.

Komentarz:

Zdający nie mieli problemów z poprawnym rozwiązaniem zadania, które okazało się bardzo łatwe. Zdarzały się przypadki przepisywania fragmentów tekstu źródłowego, świadczące o całkowitym niezrozumieniu polecenia.

Zadanie 15. (1 pkt)

Uporządkuj chronologicznie wydarzenia z XX wieku, zaczynając od najwcześniejszego.

Uzupełnij tabelę, wpisując w odpowiedniej kolejności: 1, 2, 3, 4, 5.

Powstanie państwa Izrael

Masakra na Placu Niebiańskiego Spokoju w Pekinie

Rok Afryki – wyzwolenie wielu kolonii na tym kontynencie

Zrzucenie bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki

Wycofanie wojsk amerykańskich z Wietnamu

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinien uporządkować chronologicznie podane w tabeli wydarzenia (II 1 P).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,28	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,28	0,00	0,19

Poprawny zapis rozwiązania:

Powstanie państwa Izrael – 2

Masakra na Placu Niebiańskiego Spokoju w Pekinie – 5

Rok Afryki – wyzwolenie wielu kolonii na tym kontynencie – 3

Zrzucenie bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki – 1

Wycofanie wojsk amerykańskich z Wietnamu – 4

1 p. – za uporządkowanie wszystkich wydarzeń w ciągu chronologicznym.

Komentarz:

Zdający mieli duże trudności z poprawnym uporządkowaniem podanych wydarzeń w ciąg chronologiczny. Popełnione błędy wskazują na nieznaną większość z podanych wydarzeń. Najmniejsze problemy dotyczyły wskazania pierwszego wydarzenia (*Zrzucenie bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki*), najtrudniejsze okazało się poprawne umieszczenie w ciągu chronologicznym – *Masakry na Placu Niebiańskiego Spokoju w Pekinie*, (1989 r.). Popełniane błędy dowodzą, że maturzyści nie opanowali wydarzeń z historii najnowszej w zadawalającym stopniu.

Zadanie 16. (1 pkt)

Na podstawie źródeł A i B (fragment 1.) wykonaj polecenie.

Oceń, czy, zgodnie z tezą postawioną przez Georga Hegla, króla Kazimierza można określić mianem *wielkiego człowieka w historii*. Odpowiedź uzasadnij, podając dwa argumenty dotyczące polityki prowadzonej przez króla.

[w:] G.W.F. Hegel, *Wykłady z filozofii dziejów*, T. I, Warszawa 1958, s. 45–46.

[w:] *Życiorysy historyczne, literackie i legendarne*,
pod red. Z. Stefanowskiej i J. Tazbira, Warszawa 1980, s. 61.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność krytycznej analizy i oceny różnych interpretacji wydarzeń historycznych. Zadanie wpisuje się w III obszar standardów egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,30	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,30	0,00	0,19

Poprawny zapis rozwiązania:

Zgodnie z tezą postawioną przez Georga Hegla, Kazimierza Wielkiego można nazwać wielkim człowiekiem w historii.

Przykładowe argumenty:

- Wprowadził Polskę w nowy okres – monarchii stanowej.
- Dokończył dzieła zjednoczenia państwa.
- Dbął o rozwój gospodarki.
- Dokonał unifikacji prawa.
- Dokonał przełomowej zmiany w kierunkach polityki zagranicznej Polski.

1 p. – za prawidłową ocenę i uzasadnienie zawierające dwa argumenty, w których zdający wykazał, że panowanie Kazimierza Wielkiego miało charakter przełomowy dla Polski.

Komentarz:

Zadanie dla zdających okazało się trudne. Popełnione błędy, np. *Kazimierz prowadził odważną politykę*, świadczą o niezrozumieniu treści polecenia, zgodnie z którym należało podać dwa argumenty dotyczące polityki prowadzonej przez króla. Dominowały odpowiedzi niepełne (z reguły jeden argument) lub odpowiedzi o dużym stopniu ogólności, które nie były argumentami, lecz ogólnikami charakteryzującymi panowanie każdego wybitnego władcy.

Zadanie 17. (1 pkt)

Na podstawie źródła B (fragment 2.) wykonaj polecenie.

Wyjaśnij przyczyny dwóch różnych ocen polityki króla Kazimierza.

[w:] *Życiorysy historyczne, literackie i legendarne*,
pod red. Z. Stefanowskiej i J. Tazbira, Warszawa 1980, s. 61, 63, 64.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie wpisuje się w III obszar wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego. Zdający powinien wyjaśnić różne interpretacje wydarzeń historycznych i ich przyczyn (III 2 R).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,42	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,42	1,00	0,43

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

Przyczyną dwóch różnych ocen polityki Kazimierza Wielkiego były aktualne potrzeby propagandowe władz. W latach 50. XX w., po zmianie granic, król nie był postacią pozytywnie ocenianą, gdyż dokonał ekspansji na Wschód i nie odzyskał Pomorza Gdańskiego oraz zrzekł się Śląska. W dekadzie Gierka, gdy kładziono nacisk na unowocześnienie i modernizację gospodarczą państwa, Kazimierz Wielki był oceniany pozytywnie.

1 p. – za podanie i wyjaśnienie przyczyn dwóch różnych ocen króla.

Komentarz:

Zadanie dla zdających było trudne. Maturzyści mieli poważne problemy z wyjaśnieniem przyczyny dwóch różnych ocen polityki króla Kazimierza. Trudności wynikały między innymi z pobieżnej analizy polecenia oraz zignorowania uwagi *na podstawie źródła B[fragment 2.]*, co w konsekwencji prowadziło do błędów interpretacyjnych. Często zdający udzielali tylko częściowych odpowiedzi, np. *w czasach Gierka pozytywnie oceniano dokonania Kazimierza Wielkiego, ponieważ dążono do rozwoju gospodarczego*. Brak drugiej negatywnej oceny wraz z poprawnym wyjaśnieniem nie pozwalał na zaliczenie odpowiedzi. Zdarzało się, że wyjaśnienia zdających były nazbyt ogólnikowe i mało konkretne, np. *po II wojnie różnie oceniano Kazimierza w zależności od polityki*. Błędne lub niepełne odpowiedzi dowodzą, że zdający nie zawsze rozumieją, na czym polega wyjaśnienie wskazanego problemu.

Zadanie 18. (1 pkt)

Na podstawie źródła C i własnej wiedzy wykonaj polecenie.

Podaj nazwę dokumentu dotyczącego sprawy chłopskiej, do którego treści odniósł się autor artykułu.

[w:] *Życiorysy historyczne, literackie i legendarne*,
pod red. Z. Stefanowskiej i J. Tazbira, Warszawa 1980, s. 183.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie wymagało od zdających wyszukiwania i interpretacji informacji z tekstu. Wpisuje się ono w II obszar wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,55	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,56	0,00	0,14

Poprawny zapis rozwiązania:

Uniwersał połaniecki

1 p. – za podanie nazwy dokumentu.

Komentarz:

Zdający na ogół udzielali poprawnych odpowiedzi. Główną przyczyną popełnionych błędów był brak wiedzy na temat działań podjętych w czasie powstania kościuszkowskiego. Wśród niepoprawnych odpowiedzi znajdują się te, w których maturzyści pisali *statut lub konstytucja* zamiast *Uniwersał połaniecki*, co świadczy o niezrozumieniu zagadnienia.

Zadanie 19. (1 pkt)

Na podstawie źródeł C i D wykonaj polecenie.

Czy autorzy źródeł prezentują podobne opinie o stanowisku Tadeusza Kościuszki w sprawie chłopskiej? Odpowiedź uzasadnij.

Sprawdzane umiejętności

Od zdającego wymagano odczytania i wyjaśnienia różnych interpretacji historii. Zadanie wpisuje się w II obszar standardów egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,80	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,80	1,00	0,81

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

- Autorzy różnie oceniają stosunek Kościuszki do sprawy chłopskiej. Ludwik Waryński uważał, że Kościuszkę nie dbał o interesy chłopów, a jedynie wykorzystał ich do walki. Natomiast Próchnik uznał, że Tadeusz Kościuszkę był rzecznikiem poprawy sytuacji chłopów.
- Ludwik Waryński uważał, że poglądy Tadeusza Kościuszki na sprawę chłopską były zachowawcze, a Adam Próchnik uznał, że były radykalne.

1 p. – za zajęcie stanowiska i uzasadnienie.

Komentarz:

Dominują poprawne rozwiązania zdających, dla których zadanie okazało się łatwe. Popelnione przez zdających błędy wynikały z błędnej analizy tekstu źródłowego i/lub braku wiedzy historycznej.

Zadanie 20. (1 pkt)

Na podstawie źródła E wykonaj polecenie.

Podaj dwa wydarzenia polityczne, które wpłynęły na zmianę wizerunku publicznego Napoleona Bonapartego.

Sprawdzane umiejętności

Od zdających oczekiwano umiejętności wyszukania informacji w tekście (II 1 R). Zadanie sprawdza umiejętność z III obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,63	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,64	0,00	0,33

Poprawny zapis rozwiązania:

Na zmianę wizerunku publicznego Napoleona I wpłynęły dwa wydarzenia:

- wprowadzenie konsulatu (przewrót 18 brumaire’a, obalenie Dyrektoriatu)
- wprowadzenie cesarstwa (koronacja cesarska).

1 p. – za podanie dwóch wydarzeń.

Komentarz:

Zadanie okazało się umiarkowanie trudne. Błędne odpowiedzi wynikały z pobieżnej analizy polecenia i trudności z analizą tekstu źródłowego. Część zdających nie rozumiała określenia *wydarzenia polityczne* i błędnie pisała np. *o chęci Napoleona zostania cesarzem*. Ponadto wśród niepoprawnych odpowiedzi maturzystów znajdujemy szerokie spektrum różnych wydarzeń, które nie wpłynęły na zmianę wizerunku publicznego Napoleona Bonapartego, np. *przewrót thermidoriański* czy *wprowadzenie dyktatury jakobinów*.

Zadanie 21. (1 pkt)

Na podstawie źródeł E i F wykonaj polecenie.

Podaj, do jakich tradycji historycznych odwoływano się, kreując wizerunki publiczne Napoleona Bonapartego.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego. Od zdających wymagano analizy tekstu i źródła ikonograficznego oraz odczytania i uogólnienia informacji.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,48	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,49	1,00	0,29

Poprawny zapis rozwiązania:

W źródłach E i F odwoływano się do tradycji:

- karolińskiej (monarchii Karola Wielkiego),
- rzymskiej (antycznej).

1 p. – za odpowiedź z dwoma elementami wynikającymi z analizy obu źródeł.

Komentarz:

Zdający mieli problem z poprawnym rozwiązaniem zadania, które okazało się trudne. Popełnione błędy, np.: *tradycje mitologiczne rzymskie*, wskazują na brak precyzyjnej wiedzy historycznej. Do najczęściej popełnionych przez zdających błędów zalicza się także zbyt duże uogólnienia, np. *tradycje średniowiecznych*.

Zadanie 22. (2 pkt)

Na podstawie źródła F wykonaj polecenie.

Określ, interpretując odpowiednie elementy medziorytu, w jakich dwóch rolach został przedstawiony Napoleon.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność z obszaru III standardów wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego. Zdający powinien dokonać interpretacji źródła ikonograficznego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,52	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,53	0,50	0,33

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

Napoleon Bonaparte został przedstawiony jako oswobodziciel oraz jako zwycięzca odbywający tryumf.

Zerwany łańcuch w dłoniach Napoleona oznacza wyzwolenie Polski. Autor medziorytu ukazał Napoleona na rydwanie. Zwycięzcę witają tłumy podczas uroczystego wjazdu do miasta.

2 p. – za dobrą interpretację dwóch właściwych elementów medziorytu.

1 p. – za dobrą interpretację jednego właściwego elementu medziorytu.

Komentarz:

Zadanie dla maturzystów okazało się umiarkowanie trudne. Zdający mieli problemy z poprawną identyfikacją ról, w jakich przedstawiono Napoleona na medziorycie oraz interpretacją właściwych elementów medziorytu. Analiza popełnionych przez maturzystów błędów skłania do wniosku, że często zdający zamiast określić rolę na podstawie medziorytu, podawał z wiedzy własnej funkcje, urzędy, tytuły Napoleona Bonapartego, np. *cesarz*. Zatem możemy stwierdzić, że przyczyną popełnionych błędów był zapewne brak umiejętności

poprawnego odczytania treści zawartych w źródle ikonograficznym.

Zadanie 23. (1 pkt)

Na podstawie źródła G wykonaj polecenia.

Rozpoznaj przedstawionego w tekście cesarza i podaj nazwę dynastii, z której pochodził.

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinni wykazać się umiejętnością uogólnienia informacji z tekstu. Zadanie sprawdza umiejętność z II obszaru standardów egzaminacyjnych dla poziomu podstawowego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,40	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,41	0,00	0,10

Poprawny zapis rozwiązania:

Cesarz Franciszek Józef I

Dynastia Habsburgów

1 p. – za rozpoznanie postaci i podanie nazwy dynastii.

Komentarz:

Zadanie okazało się dla zdających trudne. Maturzyści mieli problem z poprawną identyfikacją cesarza i dynastii, z której pochodził. Wśród najczęściej pojawiających się błędnych odpowiedzi znajdują się te, w których cesarz był rozpoznawany jako *Franciszek* z różnymi sygnaturami. Natomiast wśród błędnych odpowiedzi, dotyczących rozpoznania dynastii, maturzyści wpisywali różne niepoprawne dynastie, łącznie z polskimi.

Zadanie 24. (1 pkt)

Na podstawie źródła G wykonaj polecenia.

Określ dwa czynniki, które miały wpływ na różnorodność ocen cesarza.

Sprawdzane umiejętności

Zdający powinni wykazać się umiejętnością dostrzeżenia i wyjaśnienia przyczyn różnych interpretacji wydarzeń historycznych. Zadanie sprawdza umiejętność z III obszaru standardów egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,39	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,40	0,00	0,19

Poprawny zapis rozwiązania:

Na różnorodność ocen cesarza miały wpływ:

- czynnik narodowościowy,
- czynnik ideologiczny (poglądy polityczne autorów),
- czas, w którym powstały biografie.

1 p. – za podanie dwóch czynników.

Komentarz:

Trudność tego zadania wynikała z konieczności podania dwóch czynników wpływających na różnorodność ocen cesarza. Popelnione błędy dowodzą, że maturzyści nie potrafili nazwać czynników i próbowali przedstawić je w formie opisowej, np. *na różnorodne oceny wpłynął fakt zamieszkiwania w różnych państwach*. W wielu pracach zdający rozbijali swoje odpowiedzi na wiele podpunktów, które jednak nie wprowadzały nowej jakości merytorycznej, lecz były rozbudowaną formą tylko jednego z czynników (synonimiczna odpowiedź).

Zadanie 25. (20 pkt)

Zadanie zawiera dwa tematy, z których zdający wybiera jeden.

Temat I

Żądny władzy wódz czy dalekowzroczny polityk? Przedstaw i oceń rolę, jaką odegrał Aleksander Wielki w dziejach starożytnego świata.

Temat II

Dwie drogi do niepodległości. Przedstaw i oceń zasługi Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego dla odzyskania wolności przez Polskę.

Sprawdzane umiejętności

Zadanie sprawdza umiejętność tworzenia własnego tekstu, czyli napisania dłuższej, logicznej, spójnej wypowiedzi, poprawnej również pod względem językowym. Od maturzystów oczekiwano wykazania się następującymi umiejętnościami: pisanie tekstu zgodnego z tematem, adekwatnego do tematu doboru informacji, selekcji materiału rzeczowego, logicznego wyводу, analizowania i syntetyzowania, wyciągania i formułowania wniosków, oceny zjawisk i procesów, powoływania się na opinie i oceny zawarte w historiografii, dobierania i wartościowania argumentów uzasadniających stanowisko.

Maturzysta tworzący własny tekst powinien wykazać się kompetencjami językowymi, czyli powinien posiadać umiejętność komunikatywnego przekazywania myśli i powinien stosować zasady poprawności językowej. Od maturzysty oczekuje się, aby wypowiedź była spójna i logicznie uporządkowana, poprawna pod względem kompozycyjnym, językowym, stylistycznym, ortograficznym i interpunkcyjnym.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,36	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,37	0,15	0,16

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:**Temat I**

Żądny władzy wódz czy dalekowzroczny polityk? Przedstaw i oceń rolę, jaką odegrał Aleksander Wielki w dziejach starożytnego świata.

Poziom IV (16–20 p.)

Zdający:

- przedstawił wszechstronnie zagadnienie w syntetycznej formie, dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, posłużył się ze zrozumieniem terminologią historyczną oraz ocenił dokonania Aleksandra Wielkiego,
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym; dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty: polityczne, militarne, gospodarcze, społeczne, kulturowe oraz powiązania pomiędzy nimi,
- świadomie odniósł się do historiografii i oceny historyków (np. Petera Greena, Adama Ziółkowskiego),
- sformułował wnioski oraz podsumował rozważania.

Poziom III (11–15 p.)

Zdający:

- przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie, dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, posługując się ze zrozumieniem terminologią historyczną,
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym; dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, podejmując próbę ukazania różnych ich aspektów, np. politycznych,

- militarnych, gospodarczych, społecznych, kulturowych, oraz związków między nimi,
- zaproponował cezury wewnętrzne w opisywanym zagadnieniu, takie jak np. bitwa pod Cheroneą, przekroczenie cieśniny Hellespont, opanowanie Persji,
- sformułował wnioski i podjął próbę oceny.

Poziom II (6–10 p.)

Zdający:

- przedstawił w ujęciu statycznym faktografię, która jest potrzebna do udzielenia odpowiedzi na pytanie postawione w temacie wypracowania,
- podał niektóre przyczyny i skutki omawianego zagadnienia, np. powstanie kultury hellenistycznej, rozpad imperium,
- prawidłowo użył i zastosował terminologię historyczną (np. Związek Koryncki, falanga, satrapie, diadochowie, dynastia Ptolemeuszów),
- podjął próbę sformułowania wniosków.

Poziom I (1–5 p.)

Zdający:

- podjął rozważanie nad problemem, podając tylko kilka faktów dotyczących podbojów Aleksandra Wielkiego, często nieuporządkowanych, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. wojna z Persją, wyprawa do Indii, budowa Aleksandrii),
- poprawnie umieścił rozważania w czasie i przestrzeni.

Temat II

Dwie drogi do niepodległości. Przedstaw i oceń zasługi Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego dla odzyskania wolności przez Polskę.

Poziom IV (16–20 p.)

Zdający:

- przedstawił wszechstronnie zasługi Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego w walce niepodległość Polski oraz ocenił dokonania obu polityków,
- posługując się terminologią historyczną, wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych i ukazał różne ich aspekty: polityczne, militarne, ideologiczne oraz powiązania między nimi,
- świadomie odniósł się do historiografii, zwrócił uwagę na różne stanowiska prezentowane przez historyków (np. przez Tomasza Nałęcz, Romana Wapińskiego, Andrzeja Garlickiego),
- sformułował wnioski i podsumował rozważania.

Poziom III (11–15 p.)

Zdający:

- przedstawił zagadnienie w syntetycznej formie, dokonał trafnej i celowej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, posłużył się ze zrozumieniem terminologią historyczną,
- przedstawił zagadnienie w ujęciu dynamicznym; dostrzegł złożoność zjawisk historycznych, podjął próbę ukazania różnych ich aspektów, np. politycznych, militarnych, ideologicznych,
- zaproponował cezury wewnętrzne w opisywanym zagadnieniu, np. stosunek ententy do sprawy polskiej przed i po wybuchu rewolucji bolszewickiej,
- sformułował wnioski i podjął próbę oceny.

Poziom II (6–10 p.)

Zdający:

- przedstawił w ujęciu statycznym faktografię, która jest potrzebna do opracowania zagadnienia,
- podał niektóre przyczyny i skutki przedstawianego zagadnienia, np. konsekwencje wybuchu rewolucji w Rosji dla sprawy polskiej, wpływ aktu 5 listopada na kryzys przysięgowy,
- prawidłowo użył i zastosował terminologię historyczną, np. Liga Polska, Liga Narodowa, Polska Partia Socjalistyczna, orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, endecja, Polska Organizacja Wojskowa,
- podjął próbę sformułowania wniosków.

Poziom I (1–5 p.)

Zdający:

- podjął rozważanie nad problemem, podając tylko kilka faktów związanych z tematem, często nieuporządkowanych, zwykle bez wskazywania związków między nimi, np. powstanie Legionów Polskich, utworzenie Komitetu Narodowego Polskiego, wybuch rewolucji w Rosji, klęska państw centralnych,

poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Komentarz:

Zadanie rozszerzonej odpowiedzi sprawdza wiedzę i umiejętności, które określono w trzech obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych. Dokonanie analizy, przedstawienie własnych wniosków i ocen wymagają znajomości faktów, wydarzeń i zjawisk historycznych oraz znajomości terminologii adekwatnej do wybranego tematu. Po raz kolejny zdający mieli trudności z napisaniem spójnego i logicznego wywodu historycznego w oparciu o wyselekcjonowany materiał faktograficzny. Popełniane błędy świadczą zarówno o problemach zdających z doбором materiału faktograficznego jak i o problemach związanych z jego funkcjonalnym wykorzystaniem. Zdający często zamieszczali opisy dziejów lub sytuacji, które rozgrywały się w czasie określonym tematem pracy, natomiast nie potrafili dokonać selekcji tych informacji, które są konieczne do funkcjonalnego przedstawienia tematu. Z kolei brak umiejętności sprawnego posługiwania się językiem oraz słaba znajomość terminologii historycznej skutkowały zaburzoną logiką wypowiedzi, a w konsekwencji stały się także przyczyną błędów merytorycznych.

Analiza wypracowań pozwala na sformułowanie następujących uwag.

Zdający powinni zwrócić większą uwagę na:

- tworzenie przejrzystego i logicznego wywodu, który powinien uwzględniać sformułowane przez nich własne wnioski i oceny,
- przyswojenie sobie w większym stopniu podstawowych pojęć, terminologii historycznej,
- dbałość o przedstawienie informacji w sposób uporządkowany i spójny,
- funkcjonalność dobieranych informacji,
- rozwijanie umiejętności problematyzowania, uogólniania i syntetyzowania, formułowania wniosków, przedstawiania własnej oceny, zaprezentowania ocen historyków.

Wnioski

Problemy maturzystów z poprawnym rozwiązywaniem zadań wynikają najczęściej:

- z pobieżnej znajomości faktów i wydarzeń historycznych,
- z braku umiejętności wykorzystania znajomości faktów i wydarzeń historycznych do rozwiązania problemu określonego w poleceniu,
- z opanowania w niezadowalającym stopniu umiejętności czytania ze zrozumieniem, co skutkuje niezrozumieniem polecenia lub tekstu źródłowego,
- z braku umiejętności analizowania wskazanego materiału i wyciągania wniosków z tej analizy,
- z trudności w zakresie poprawnego pod względem językowym formułowania wypowiedzi,
- z nieprecyzyjnego stosowania terminologii historycznej (zdający często posługują się językiem potocznym, mają trudności z precyzyjnym określeniem lub nazywaniem zjawisk i procesów historycznych).